

**SDR:s representant-
skapsmöte:
Antalet ombud
halveras?**

**Allt fler
döva
bloggare**

**Hörselforskningen
ett hot mot dövvärlden?**

**Tidskrift för
SVERIGES DÖVAS
RIKSFÖRBUND
Grundad 1890**

Utgivning 2008

Nr Manusstopp Utgivning

5 ... fre 8 aug. to 4 sept
6 ... fre 12 sept. ... to 9 okt
7 ... fre 17 okt. to 13 nov
8 ... fre 21 nov. to 18 dec

Prenumeration och adressändring

medlem@sdrf.se

Agneta Skagerstrand, SDR
Box 300, 793 27 Leksand
texttelefon 0247-641 49
fax 0247-151 03
Prenumerationspris 300 kr/år

REDAKTION

Adress

Dövas Tidning, SDR
Förmansv. 2, plan 6
117 43 Stockholm
dovas.tidning@sdrf.se

Chefredaktör och ansvarig utgivare

Birgitta Leufstadius
birgitta.leufstadius@sdrf.se
taltelefon/SMS: 070-342 60 68
fax: 08-649 90 46

Reporter

Tomas Lagergren, Örebro
tomas.lagergren@sdrf.se
3G-mobil 0735 130199

Frilansreportrar

Lennart Tjärnström
lennart.tjarnstrom@sdrf.se
texttelefon: 08-649 71 03
3G-mobil 0735 009769

Niclas Martinsson
niclas.martinsson@sdrf.se
3G-mobil 0738 333060

Layout

Åsa Möller
Göteborgs Journalisthus
asa.moller@sdrf.se
taltelefon: 031-24 24 72
Plantagegatan 3 A
413 05 Göteborg

Annonser

Bokas och lämnas till
Björn Holmberg
Box 70, 548 22 Hova
telefon 0506-351 26
fax 0506-301 67
sdrannons@sdrf.se
Förenings- och internannonser
bokas och lämnas till redaktionen

Uppaga: 5800 ex
Tryck: Hedemora Tryck
ISSN 1402-1978

SID 9

SID 5

SID 4

SID 16

SID 26

SID 21

Innehåll

OMSLAG: RAGNAR VEER ARGUMENTERAR UNDER SDR:S REPRESENTANTSKAPSMÖTE.
FOTO: LENNART TJÄRNSTRÖM

- 5** *Representantskapsmötet: Förslag till ny styrelse*
- 6** *Rekordmånga deltog i Marschen för tillgänglighet*
- 10** *Teckenspråket syntes i FN*
- 11** *Ny skolrapport: Svårt för döva att nå höga betyg*
- 12** *Kan forskningen återskapa hörselorgan?*
- 14** *SDR:s ordförande i rosad teaterdebut*
- 15** *Dramaten och Tyst Teater samarbetar för tillgänglighet*
- 16** *FÖRENINGSFOLK: En gränsöverskridare från Skövde*
- 18** *Företaget där döva trivs*
- 20** *Allt fler döva bloggare på nätet*
- 22** *UNG: Kunskap är makt*
- 21** *Döva hunden Jolie förstår mattes teckenspråk*
- 24** *Stockholms Dövstumshem – en 100-årig historia*
- 25** *INSÄNDARE: Hurra, jag fick utbildningstolk*
- 27** *FÖRBUND & FÖRENING: Äldre döva förstår inte yngre tolkar*
- 27** *Många riksdagsinterpellationer i dövfrågor*
- 30** *KRÖNIKAN: Bojkotta inte OS!*

SDR vill mycket, men tvingas prioritera

Vi i SDR-styrelsen har haft en tuff tid på grund av den ekonomiska krisen. Uppdraget är att leda en positiv utveckling, så att SDR kan leva vidare och utvecklas. Det har lett till ett nytt tänkande i organisationen, som nu är mer aktiv och arbetar mer intressepolitiskt. En rad behov och utvecklingsområden inom dövområdet har identifierats, samtidigt som organisationen lever under tuff ekonomisk press.

SDR:s vision är att döva och teckenspråkiga ska uppnå full delaktighet och jämlikhet på alla plan i samhället. SDR bevakar medlemmarnas rättigheter och försöker påverka politiker och beslutsfattare så att döva och teckenspråkiga får den service de har rätt till. För att bryta dövas isolering och ge medlemmarna möjlighet att knyta kontakter och utbyta erfarenheter arrangerar SDR också en rad aktiviteter, både lokalt och på riksnivå.

Vi försöker ständigt att värva nya medlemmar eftersom vårt medlemstal ligger precis på den gräns som regering- en lagt för att man ska ha rätt till ekonomiskt stöd.

Även om gruppen är liten så skulle vi kunna vara fler. SDR behöver diskutera och kommunicera vad teckenspråkighet är och vem vi jobbar för, både bland medlemmarna och utåt. Därför arbetar vi aktivt med att bygga upp kontaktnät och visa politikerna både regionalt och på riksnivå att SDR, dövföreningarna och övriga organisationer, t.ex. HRF* och FSDB*, existerar. Vi måste jobba tillsammans och stödja varandra.

Regeringen har tydligt uttalat sin vilja att stödja handikapporganisationerna, och har också – efter många år – ökat det totala organisationsstödet. Men eftersom fördelningsprinciperna bygger på det antal medlemmar en organisation har, så får den ökningen endast marginell effekt för SDR.

Vi anser att stöd ska utgå från behov och inte från antalet medlemmar. Till exempel är vi dövblinda en väldigt liten grupp. Desto viktigare att vi kan agera intressepolitiskt och att beslutsfattarna förstår våra behov.

SDR har stark vilja och många idéer, men allt går inte att genomföra på en gång – på grund av kärv ekonomi och begränsad personalstyrka. Därför har SDR prioriterat vissa frågor och projekt som man i första hand ska jobba med under 2008 och 2009.

Vi har nu levt med neddragna anslag under flera års tid. Det gäller att hela tiden prioritera hårt vad vi ska göra. Från 2002 till 2008 har statsbidraget halverats, vilket lett till en tuff ekonomi. Till nästa år blir det ännu mer besparingar. SDR har då 1,5 miljoner kr mindre eftersom de s.k. stötdämparpengarna försvinner.

Några exempel på viktiga insatser som kommer att prioriteras under 2008 och 2009 är:

- Tolksituationen hela i Sverige.
- Tolkservice inom arbetslivet för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet.
- Stöd till familjer med döva barn och ungdomar; information om teckenspråk.
- Skolsituationen för döva elever, barnens rätt till teckenspråk i förskola och skola är mycket viktig.
- Social- och arbetsmarknadsfrågorna, som också är mycket viktiga.

Det finns en lista på mycket mer, men detta kommer vi att fokusera på. Vi vill gärna också utöka samarbetet med HRF, FSDB, DHB, SDU, UH och DBU, eftersom vi idag ibland arbetar parallellt med likartade frågor.

Något som SDR hoppas mycket på inför framtiden är det nya informationsnätverk som håller på att byggas upp. Det ska bland annat fungera som ett forum och se till att hemsidan fungerar och är tillgänglig på teckenspråk. Vi måste tänka nytt, och ta ett steg i taget.

Vill du kontakta SDR eller läsa mer om organisation, gå in på www.sdrf.se

Ha en glad och trevlig sommar!

PONTUS DEGSSELL, STYRELSELEDAMOT I SDR
OCH ORDFÖRANDE I FSDB

*HRF – Hörselskadades riksförbund

*FSDB – Föreningen Sveriges dövblinda

*DHB – Riksförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barn

*SDU – Sveriges Dövas Ungdomsförbund

*UH – Unga hörselskadade

*DBU – Dövblind ungdom

SDR hemsida: www.sdrf.se
Information: info@sdrf.se

SDR Stockholm
Adress:
SDR, Förmansvägen 2, plan 6
117 43 Stockholm
Tel. vxl: 08 442 14 61
Texttel. vxl: 08 442 14 60
Fax: 08 442 14 99

SDR Leksand
Adress:
SDR, Box 300
793 27 Leksand
Tel. vxl: 0247-641 00
Texttel. vxl: 0247-641 01
Fax: 0247-151 03

Förbundsordförande
Lars-Åke Wikström
law@sdrf.se
Texttel. 08 442 14 63
3G-mobil 0735 033349

Informationschef
Helena Fremnell Ståhl
hfs@sdrf.se
Tel. 0247 64147
Tel. (tal/SMS) 070 215 46 33

Generalsekreterare
Tord Lind
tord.lind@sdrf.se
Texttelefon 08-4421480
Mobil/SMS 0738 371794

Material till Slingan
slingan@sdrf.se
Telefax 0247-151 03

Bli stödmedlem
medlem@sdrf.se

Försäljningsavdelning
shop@sdrf.se
Taltelefon 0247-140 65
Texttelefon 0247-100 24
Fax 0247-141 35

Sveriges Dövas Pensionärsförbund
karl-erik.karlsson@sdrf.se
Texttelefon 08-89 44 23

Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Texttelefon 08-442 14 96
Fax 08-442 14 97
sdu@sdrf.se

Västernorrlands Folkhögskola
Box 300, 793 27 Leksand
Texttelefon 0247-641 01
Taltelefon 0247-641 00
Fax 0247-101 65
www.sdrf.se/vv

SDR plusgiro: 90 00 24-1

SDR:s Intressepolitiska avdelning presenterade förbundets verksamhet för ombuden. Fr.v. Suzanne Albihi, Ragnar Veer, Tomas Hedberg, Johanna Mesch, Ingela Jacobsson och Liselotte Burvall.

Ann-Marie Carltegen informerade om SDR:s ekonomi tillsammans med Pontus Degsell.

Gunilla Kohlm, rektor vid Västmanviks folkhögskola presenterade skolans verksamhet.

Zaag Arvidsson hade iklätt sig snickardressen för att lätta upp stämningen.

SDR:s ordförande:

”Vi ska få ekonomin i balans 2009”

SDR:s representantskapsmöte i Uppsala den 23-25 maj stökades snabbt undan med Åsa Henningson som mötesordförande och Liselotte Burvall vid protokollet.

– SDR har tidigare tvingas till drastiska beslut om neddragningar för att anpassa verksamheten efter de ekonomiska förutsättningarna. Den kampen fortsätter. Mycket energi och resurser har därför fått läggas ned för att klara ekonomin, istället för på utvecklingsarbete, sade SDR:s förbundsordförande Lars-Åke Wikström när han öppnade mötet.

En fyllig och informativ verksamhets- och revisionsberättelse gick igenom. Förbundet har goda relationer med regeringen och statliga myndigheter, och många riksdagsmän känner till förbundets arbete.

Under 2007 fick förbundet 2,7 miljoner i statsbidrag. Samtidigt har SDR och några andra organisationer fått s.k. stöddämparpengar. SDR fick 1,8 miljoner. För att utveckla verksamheten inom teckenspråk

fick förbundet 2,8 miljoner i statsbidrag. SDR ingår i en allians, ”Ideella spel”, med Naturskyddsföreningen, Synskadades Riksförbund, Friluftsrådet och FRIDSAM. Alliansen anordnar spel och lotteriet. Överskottet från Ideella spel blev under 2007 hela 2,7 miljoner för SDR, vilket överträffade förväntningarna.

För att komma tillrätta med ekonomin har SDR sålt fastigheten i Moskogen i Leksand för 4,7 miljoner. Nu hyr SDR:s försäljningsavdelning 50 procent av den totala ytan där.

– Vårt mål, som vi är fast beslutna att nå, är en ekonomi i balans år 2009. Den viktiga frågan för 2008 är tolkkampanjen som vi startade vid Dövas Dag 2007 och som kommer att fortsätta fram till Dövas Dag 2008, sa SDR:s ordförande.

Lars-Åke Wikström.

Antalet ombud halveras?

Innan förhandlingarna tog sin början presenterade SDR:s ombudsmän Ragnar Veer och Stig Kjellberg förslag på ändringar i SDR:s stadgar.

Medlemsavgiften till förbundet varierar mellan föreningarna. Förbundet föreslår en enhetlig medlemsavgift. Förändringen är tänkt att antas från 1 januari 2010: Enskild medlem 300 kr, barn/ungdomar upp till 19 år 150 kr, pensionär 200 kr, föräldraavgift 600 kr och stödjande medlem 300 kr.

Till SDR:s kongress får för närvarande två fasta

ombud per län/region samt 51 övriga ombud närvara. Max 9 ombud för de största föreningarna. Det är totalt 99 ombud. Det nya förslaget från SDR är tänkt att antas 2012: Ett fast ombud för varje lokalförening med över 50 medlemmar, minst ett ombud per län/region. Max 7 ombud per län/region. Totalt 51 ombud.

– Vi bör anpassa kostnaderna till verkligheten. Därför bör vi minska på ombuden, sade Ragnar och Stig när de presenterade förslaget.

Här blev det diskussion – ombuden ville ha kvar nuvarande system med två ombud. Det uppstod även diskussion om att använda webbtjänsten för möten.

Cathrine Björkstrand, t.v. och Britt Karmgård.

Preliminärt förslag till ny styrelse

Vid representskapsmötet presenterade SDR:s valberedning sitt preliminära* förslag till ny styrelse för kongressperioden 2009-2011, och diskussionen om namnen startade genast.

Till ny förbundsordförande förslås Cathrine Björkstrand, Örebro och till ny vice ordförande Britt Karmgård, Stockholm.

Från nuvarande förbundsstyrelsen förslås Mats O Jonsson, Stockholm, Ola Lundström, Örebro och Anna-Lena Olehn, Skurup.

Till nya ledamöter föreslås Åsa Henningsson, Piteå, Lena Johansmide, Stockholm, Joakim Hagelin-Adeby, Stockholm, och Paulina Wlostowski, Stockholm.

I valberedningens preliminära förslag är sex av de nio kvinnor, och medelåldern är lägre än

I främre raden syns Stig Kjellberg, Liselotte Burvall och Suzanne Albihi.

tidigare. Av de nio kommer fem från Stockholm, och sex har döva föräldrar.

Kongress på Ekerö

SDR:s kongress kommer att genomföras mellan den 11-14 juni 2009 i Sänga-Säby på Ekerö utanför Stockholm. Konferensanläggningen ligger vackert vid Mälarens strand.

Västerviks styrelse

Till ordförande i Västerviks folkhögskolas styrelse (2009-2011) förslår valberedningen Pontus Degsell, Stockholm. Till ledamöter föreslås Ulla Wester, Rinkeby, och Ingvar Edwall, Leksand. Till suppleanter föreslås Karin Allard, Örebro, och Thyra Lindström, Älvsjö.

Prata med valberedningen!

Valberedningen består av Gert Nilsson, Inga-Britt Andersson och Hans Sjöberg. De tar gärna emot gärna frågor och funderingar. Adresser:

gert.nilsson@sdrf.se

inga-britt.andersson@sdrf.se

hans.sjoberg@sdrf.se

**Preliminär – en förberedd version, ej slutgiltig*

TEXT OCH BILD FRÅN REPRESENTANTSKAPSMÖTET: LENNART TJÄRNSTRÖM

Tomas Hedberg presenterade FN:s konvention för funktionshindrade och hur den påverkar dövas situation och teckenspråket i världen.

SDR startar språkkampanj

Språklagsutredningen har föreslagit att teckenspråket skrivs in i den nya språklagen. Det får ses som ett erkännande av svenskt teckenspråk och av förbundets kamp för ett bättre samhälle för döva.

– Vi har bra kontakt med myndigheterna, och vi har lyckas få uppvakta många ministrar, sade Suzanne Albihi, intressepolitisk chef på SDR, när hon presenterade vad som är på gång inom förbundet.

Tolkkampanjen som kommer att pågå fram till Dövas Dag i Piteå är en fråga som engagerar många inom förbundet. Minst 250 anmälningar till patientnämnderna har inkommit från personer som inte fått teckenspråkstolk. SDR har som mål att skapa ett nationellt ansvar för tolktjänsten, så att

man ska få samma tolkservice var man än bor i landet.

– Det är stora olikheter, men vi hoppas påverkansarbetet ska ge tydliga resultat, sade Ragnar Veer, ombudsman.

SDR tänker också starta en språkkampanj med turné i landet på temat "Svenskt teckenspråk – ett av Sveriges språk". Kampanjen ska bl.a. betona barnens rätt till teckenspråk.

Ombuden fick också ett informativt föredrag av Tomas Hedberg om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, där Tomas fokuserade på döva och teckenspråket.

►► Mer från mötet på nästa sida

Marschen för tillgänglighet 2008:

18.000 namn i protest

Från marschen i Stockholm den 24 maj.

FOTO: MALIN JÖNSSON

Frustrationen är stor inom hela handkapphölrelsen över att förslaget till ny diskrimineringslagstiftning inte innefattar otillgänglighet. Den 24 maj 2008 demonstrerade tusentals personer på 18 platser i landet för en lagstiftning som klassar otillgänglighet som en form av diskriminering.

I Stockholm, där marschen genomfördes för sjätte året i rad, deltog över 500 personer, varav många med funktionshinder.

Vid Mynttorget, slutmålet i Stockholm, hölls tal av Hans Filipsson, initiativtagare och koordinator för Marschen för tillgänglighet, och Agneta Lindqvist, vice ordförande i Handikappförbunden. De lämnade sedan över de 18.000 namn som organisationerna gemensamt samlat in för kravet på en lagstiftning som klassar otillgänglighet som diskriminering, till regeringens representant Christer Hallerby, integrations- och jämställdhetsdepartementet.

(Källa: www.marschen.se m.fl.)

REPRESENTANTSKAPSMÖTET 2008 • REPRESENTANTSKAPSMÖTET 2008 • REPRESENTANTSKAPSMÖTET 2008 • REPRESENTANTSKAPSMÖTET

►► Forts.från föreg. sida

Västanvik behöver fler huvudmän

Västanviks folkhögskolas stämma i Uppsala den 24 maj började med en tyst minut för Gum Anders Andersson, som avled den 1 april i år.

– Han var en mycket viktig kraft i styrelsen under många år, sa skolans ordförande Bengt-Ola Rytter.

Antalet elever vid Västanviks folkhögskolas långa kurser har varit färre än förgående år. Det har påverkat intäkter samt anslag från Folkbildningsrådet negativt. Antalet deltagarveckor har också sjunkit för andra året i rad och det innebär minskande statsbidrag.

Trots det gick verksamheten med ett överskott på 1.856.072 kronor. Aktier har avyttras samt en fastighet har sålts. I oktober erhöll Västanviks folkhögskola ett arv efter dövläraren Ester Östh, tidigare lärare på Manillaskolan i Stockholm. Arvet bestod av andelar i Nordeas aktiefond Norden till ett värde av 1.197.786 kronor.

Det står nu klart att SVT Teckenspråk så småningom kommer att lämna sina lokaler på skolområdet.

– Det innebär en försvagning av teckenspråksmiljön, och en sämre förankring av SVT Teckenspråk i dövvärlden, vilket vi finner beklagligt, sade Bengt-Ola Rytter.

För att i framtiden få trygghet i skolans verksamhet räcker det inte med bara dövggruppen.

– Jag skulle vilja att skolan hade flera huvudmän, sade Bengt-Ola Rytter, och syftade då i första hand på hörselskadades och dövlindas organisationer.

L.T.

Pontus Degsell, förselagen som ny ordförande för Västanviks folkhögskola samt skolns nuvarande ordförande Bengt-Ola Rytter.

Uttalande från SDR:s representantskapsmöte:

Sveriges Dövas Riksförbund talar för döva öron!

SDR reagerar kraftigt på att SVT beslutat att flytta SVT Teckenspråks stockholmsredaktion till Falun.

I diskussionerna om att lokaliseringvillkoret för SVT Teckenspråk ska tas bort, har SDR envist påtalat vikten av att teckenspråkiga program produceras i dövtäta orter, dvs. där det bor många teckenspråkiga döva. Detta är den viktigaste förutsättningen för att kunna rekrytera kompetenta teckenspråkiga medarbetare.

Beslutet som SVT tagit nu visar med all önskvärd tydlighet att man fullständigt ignorerar den viktigaste grunden för att trygga kvalitén på teckenspråkiga program.

Vi kräver återigen att SVT lyssnar på våra argument att teckenspråkiga program måste produceras på dövtäta orter.

Att förlägga SVT Teckenspråk till Falun är lika feltänkt som det skulle vara att förlägga den samiska redaktionen i Malmö. I Malmö finns inga samer, och i Falun finns inga döva.

Uppsala den 24 maj 2008
Sveriges Dövas Riksförbund

Teckenspråkets Dag 2008

Lena Rydén och Elisabet Farkas. I bakgrunden visades ett debattprogram sänt på 1970-talet där döva deltagare tecknade och talade samtidigt.

Dövas Hus blev nostalgiklubb för en dag

Teckenspråket Dag den 14 maj firades i nostalgins tecken i Stockholms dövas förening. På programmet stod gamla TV-program och filmer som "Upp med händerna" och "Att se vad andra hör". Tanken med arrangemanget var att bjuda på en återblick som motvikt till allt tal om framtidsfrågorna.

Besökaren Afshin Eftekhari förundrades över de stora skillnaderna i teckenspråk förr. Han, som kom till

Sverige från Iran år 2001, är tacksam för att dagens teckenspråk är mer levande.

Arrangörerna Lena Rydén och Elisabet Farkas var mycket nöjda med kvällen. Cirka 80-90 personer kom. De hoppas få se Teckenspråkets Dag inskriven i kalendern senast 2010, då landet ska vara tillgängligt för alla enligt planen.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

Afshin Eftekhari, Siamak Sahar Kniz och Shadow Said Nawsad gläds över den fantastiska utvecklingen för teckenspråket sedan erkännandet 1981.

I Örebro hade kulturskolans deltagare dansuppvisning. FOTO: TOMAS LAGERGREN

Barnen i fokus i Örebro

Teckenspråkets Dag i Örebro var regnig men full av glada barn som sprang omkring och lekte. Kulturskolan hade en liten dansuppvisning, och folk gick tipspromenader. Runt 150 personer trotsade regnet och deltog i firandet i Örebro.

TEXT OCH FOTO: TOMAS LAGERGREN

Här ett av resultaten från tårtbakandet: Emma visar upp TUFF-tårtan.

Firade med tårta

Vid förmiddagens fika på Södertörns folkhögskola den 14 maj firades Teckenspråkets Dag med tårta, som eleverna själva hade bakat. Hela skolan fanns på plats, både Tolkutbildningen och Allmänna linjen. Det gavs information om varför teckenspråksdagen firas. Göran Rydberg, en av skolans döva lärare, berättade om sin uppväxt i en skola där teckenspråket inte användes i undervisningen.

TEXT OCH FOTO: MAGNUS HELLSTRÖM, TU2, SÖDERTÖRNS FOLKHÖGSKOLA

Hörselskadeorganisationerna tog upp tolkfrågor med ministern

Den 27 maj uppvaktade alla förbunden för döva och hörselskadade folkhälsominister Maria Larsson med anledning av problemen med tolkservicen för döva, hörselskadade och dövblinda.

På plats fanns Sveriges Dövas Riksförbund (SDR), Hörselskadades Riksförbund (HRF), Föreningen Sveriges Dövblinda (FSDB), Sveriges Dövas Ungdomsförbund (SDU), Unga Hörselskadade (UH) och Riksförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barn (DHB).

Förbunden påtalade att deras medlemmar alltför ofta nekas tolk på grund av att det saknas pengar och att tolkservicen varierar kraftigt i olika delar av landet.

Sveriges Dövas Riksförbund har i ett yttrande till Utredningen om teckenspråkets ställning krävt att staten ska ta över ansvaret för tolkservicen och att en nationell huvudman får ansvaret för all tolkverksamhet.

Svårt för hörselskadade på arbetsmarknaden

Unga döva och hörselskadade har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Det börjar redan under gymnasietiden, då många inte ens får en praktikplats, säger DHB:s* ordförande Jan Carlsson. Han ser det här som ett allvarligt problem, som förbundet nu ska kartlägga.

Riksförbundet kommer att ta fram en rapport, "Året Efter Skolan", som bland annat kommer att ge en bild av hur det gått för döva och hörselskadade fem år efter avslutad gymnasieutbildning. (Källa: SR)

*DHB – Riksförbundet för döva hörselskadade och språkstörda barn

ANNONS

Bli en vinnare med SDR!

Som du säkert redan känner till, så äger Sveriges Dövas Riksförbund prenumerationslotteriet Månadslotten, tillsammans med Svenska Naturskyddsföreningen, Synskadades Riksförbund och Friluftsrådet. Under de fyra senaste åren har vi fått dela på lotteriets överskott, drygt 45 miljoner kr! Vill du stödja SDR och samtidigt vara med i ett bra lotteri, rekommenderar vi Månadslotten.

En miljon kronor till Örebro!

Senaste miljonvinnaren bor i Örebro och prenumererar på en Månadslott. Vinnaren har varit med i lotteriet sedan mars 2006 och har tidigare vunnit ett flertal gånger på slutsiffran.

Vinnaren berättade att hon tänkt byta prenumerationslotteri men sedan beslutat sig för att ge Månadslotten en chans till. Vilket lyckosamt beslut!

Visste du att..

Vinstandelen i svenska lotterier får vara som lägst 35% och högst 50%. Månadslottens vinstandel är 50 %. Månadslotten är dessutom helt befriat från avgifter, oavsett hur du väljer att betala din lott. För att inte belasta miljön så har Månadslotten inga varor eller bilar som vinster. Mer information om Månadslotten finns på hemsidan, www.ideellaspel.se

Månadslotten ger störst chans till miljonvinst

Månadslotten, vår populära prenumerations-lott, som nu har några år på nacken, avslutade i mars sin tolfte omgång - ML12. Varje spelperiod pågår under ett år och högsta vinsten varje månad är en miljon kronor. Den nu avslutade perioden kommer att ge ett överskott på fantastiska ca 16,5 miljoner kronor, vilket innebär att vi kommer att erhålla ca 3,3 miljoner kronor. För den nya 12-månaders perioden som nu startat är målsättningen ett överskott om ca 20 miljoner kronor. Hur stort överskottet blir beror så klart på hur många månadslottar vi kan sälja. Här kan vi alla göra en insats för att öka antalet prenumeranter på Månadslotten. Bl a genom att prenumerera själva, värva vänner och bekanta och puffa för lotten i olika sammanhang.

Enligt en unik sammanställning i Aftonbladet angående chans till miljonvinst är det störst chans att vinna en miljon kronor genom köp av Månadslotten. Vill du veta mera om Månadslotten, som kostar 150 kronor, kan du ringa Ideella Spel 08-399060 eller gå in på www.ideellaspel.se

Och kom ihåg att som köpare av Månadslotten gör man en god gärning, främjar hälsa och värnar miljön eftersom hela överskottet går till Synskadades Riksförbund, Sveriges Dövas Riksförbund, Naturskyddsföreningen och Friluftsrådet.

Välkomna till Dövas Dag i Piteå 19-21 september 2008

Hjärtligt välkomna till Dövas Dag i Pite havsbad den 19-21 september.

Fredag kväll samlas vi i Dövas Hus hos Piteå Dövas Förening. Lördag blir en dag med många olika valfria aktiviteter samt bankett med underhållning.

Länk till Pite havsbad, där ni kan läsa mer om detta och boka hotell m.m: <http://www.pite-havsbad.se/>

Anmälan till banketten ska ske i slutet av augusti. Önskar ni mer information – ta kontakt med Piteå Dövas Förening. Vi kan skicka brev med program för Dövas Dag. Programmet kommer också att publiceras i TV-slingan, i FC, och ev. på hemsidan.

Bildtelefon nr: ndt@sip.omnitor.se eller e-mail: ndt@live.se

Dövas Dag-kommittén

Bildtelefonen var en revolution i dövas arbetsliv

Stig Lövborg, 63, går nu i pension efter många år som dövkonsulent i Örebro. Men den nyblivne pensionären går inte i träda, han väljer flitens stig när han börjar sitt nya liv: Han ska resa, fotografera, dela ut tidningar på morgnarna och extraknäcka som statist. – Jag ska ha det skönt och fortsätta vara aktiv.

Stig Lövborg, välkänd för många i sin roll som dövkonsulent, började 1980 som handläggare på Arbetsförmedlingen i Örebro. Hans arbetsfält har varit Västmanland och Dalarna och givetvis Örebro. Sedan blev han konsulent för att kunna komma ut på fältet – en handläggare är fast på sitt kontor.

DT träffade Stig för att prata om alla åren som konsulent. Han tycker framförallt att Stiftelsen Activa, som bildades 1989, har varit en bra resurs för AF.

– Numera skickar vi remiss dit när vi ser att en döv person behöver lite hjälp i sitt jobbsökande.

Ett annat bra redskap tycker han att Flexibla anpassningsmoduler, FAM, har varit: En upphandlad arbetsmarknadsutbildning för arbetssökande med behov av särskilt stöd. Exempelvis kan det handla om behov av att lära sig lite matematik. Då anlitar man en specialpedagog som lär upp den arbetssökande. En mer specifik arbets-

marknadsutbildning kan man säga. Många i Örebro har fått FAM-hjälp.

Men Stig konstaterar ändå att döva generellt är mer välutbildade i dag än för 15-20 år sedan:

– Och det är bra, eftersom arbetsmarknadens krav på utbildning är högre i dag.

– Man bör ta chansen och plugga i gymnasiet – det är tuff konkurrens ute i samhället, säger han.

Bildtelefonen en revolution

Stig tycker framförallt att bildtelefonen är det som allra mest har revolutionerat dövas arbetssituation under hans tid som dövkonsulent.

– Det underlättar mycket. AF i Örebro har förstått det och har köpt många bildtelefoner till döva under årens lopp.

Stig har också konstaterat att vetskapen om döva i Örebro i allt högre grad genomsyrar företagen:

– Många familjer flyttar hit på grund av

ett barn är dövt eller liknande. Och det leder till att många företag i stan i dag har någon anställd, eller känner någon som kan teckenspråk eller har kännedom om döva.

– Det underlättar i många fall, säger han och tar Motala som exempel:

– Där vet man inget om döva, för det är få döva som bor där. I Örebro är det inget märkvärdigt med döva. Och det gör delvis sitt för den döve när han eller hon söker jobb i Örebro.

Planerar långresa

• Och vad ska du göra som nybliven pensionär?

– Titta på fåglar ute i naturen och fotografera. Resa, i september åker jag till Tibet – vi flyger till Peking, sedan åker vi tåg i 49 (!) timmar in i landet till Tibet, säger Stig och ler förväntansfullt.

– Jag ska ha det skönt och fortsätta vara aktiv, säger han och berättar om jobbet som tidningsutdelare på morgnarna och att han extraknäcker som statist:

Ni som ser en gubbe i tvångströja skymta förbi i biofilmen "Kenny Begins" som har premiär 2009, kanske känner igen Stig.

TEXT OCH FOTO: TOMAS LAGERGREN

Teckenspråket synligt även i FN

Markku Jokinen, ordförande i dövas världsförbund WFD, deltog som WFD:s representant i festligheterna som anordnats för att högtidlighålla ikraftträdandet av FN-konventionen om rättigheter för funktionshindrade. Evenemanget hölls i generalförsamlingens hall i FN, och FN:s generalsekreterare Ban Ki-Moon höll ett tal.

Strax före festligheterna mötte Ban Ki-Moon representanter för funktionshindrades organisationer. Gruppen lämnade över en skrivelse till generalsekreteraren, där bl.a. behovet av att göra FN-systemet tillgängligt för döva nämndes.

Evenemanget i FN synliggjorde teckenspråken. Två tolkar i amerikanskt teckenspråk visades på de stora skärmarna ovanför talarna. Två finska teckenspråkstolkare och en colombiansk teckenspråkstolkare satt också på de främsta raderna. På så sätt fanns det tre teckenspråk synliga genom hela evenemanget. Det kommer att finnas en webbsida om evenemanget på www.un.org

Några talare tog upp teckenspråket, och även WFD:s nästa världskongress i Durban, Sydafrika, nämndes av Sue Van der Merwe, vice utrikesminister i Sydafrika, som inbjudits att vara med i organisationskommittén för kongressen.

Panamas regering hade en döv kvinnlig medlem i sin delegation. WFD:s Markku Jokinen tackade för att de skickat en döv delegat och sa att de statuerat ett gott exempel för andra regeringar och för FN.

En representant för Nya Zeeland talade om erkännande av teckenspråket i nyazeeländsk lagstiftning, och den ungerska representanten informerade om sin regerings översättning av FN-konventionen till ungerskt teckenspråk, Braille-skrift och andra kommunikationsmedel. Ms. Martha Lucia Osorno Posada från WFD höll ett tal på teckenspråk.

Nya FN-frimärken visades också. Kollektionen innefattar sex olika frimärken, och ett av dem tillägnas teckenspråken, med en person mot röd bakgrund som visar tecknet för kärlek.

WFD och den övriga internationella handikapprörelsens fortsätter arbetet för ratificering, genomförande och övervakning av FN-konventionen om mänskliga rättigheter för funktionshindrade.

Markku Jokinen, ordförande i dövas världsförbund WFD.

Teckenspråkig film om klimathotet

Att bidra till en bättre miljö är viktigt, tycker tolv tjejer på samhällsprogrammet på Birger Sjöbergsgymnasiet i Vänersborg. De jobbar med en teckenspråkig film om klimathotet, som ska delta i den riksomfattande gymnasietävlingen Klimatkampen. Vänersborg representeras av tolv tjejer på

Birger Sjöbergsgymnasiets samhällslinje, och de gör hela sin film på teckenspråk. Det är ofta så att nyhetsrapporteringen för döva inte är lika ingående och informationsrik som för hörande, så detta är något de gör för att även döva ska få bra information, berättar de. Det kommer också att produceras en version med svenskt tal och en med text. För att filmen ska bli lättare att ta till sig görs den som en vanlig spelfilm, med handling och allt.

(Källa: www.TTela.se)

ANNONSER

Utbilda dig till behandlingspedagog

I höst startar vi en ny yrkesutbildning för dig som vill arbeta med behandlingsarbete eller pedagogiskt stöd för teckenspråkiga. Läs mer på hemsidan:

www.irishadar.se/dov

Transportbilar

Besök oss på www.sdrf.se

Svårt för döva att nå höga betyg

Många hörselskadade har svårt att nå höga betyg. Svårast har en grupp elever inom specialskolan SPM, visar en ny rapport.

Bengt Danielsson, tf
generaldirektör, SPM.

Specialskolemyndigheten har i samråd med Skolverket och i samverkan med Specialpedagogiska institutet utvärderat hur döva och hörselskadade elever klarar sig i skolan. Med undantag för Sameskolan har alla skolformer där denna elevgrupp finns, undersökts. Resultatet redovisas i rapporten "Måluppfyllelse för döva och hörselskadade i skolan" (SPM rapport 2008:1). Skolpsykologen Ola Hendar har skrivit slutrapporten.

Elever som är döva eller hörselskadade har olika behov och olika mål i skolan. De har olika förutsättningar och får olika individuella stöd, men ändå når många inte kunskapsmålen. Det konstaterar den nya rapporten.

Rapporten visar att det finns skillnader mellan olika skolformer. Meritvärdet är lägre i specialskolan än i hörselklassskolor och för individplacerade elever. Många döva och hörselskadade har, oavsett skolform, svårt att nå höga betyg. Svårast har en grupp elever inom specialskolan.

Teknik eller teckenspråk?

Specialskolemyndigheten, SPM, pekar dock på ett antal möjliga förklaringar till skillnaderna i meritvär-

den. Bland annat att specialskolorna har en elevsammansättning som skiljer sig från de övriga grupperna.

Rapporten gör tydligt att det för alla döva och hörselskadade elever, oavsett skolform, spelar stor roll vilken teknik och vilka möjligheter till kommunikation man har tillgång till.

– Det är till exempel inte tillfredsställande att det utanför specialskolan och hörselklassskolorna är så få döva och hörselskadade elever som läser teckenspråk, när brukarorganisationerna är eniga om behovet, kommenterar Bengt Danielsson, SPM:s tillförordnade generaldirektör.

– Det finns ett stort internationellt intresse för den här rapporten, framhåller Bengt Danielsson.

– Det ger oss en möjlighet att visa på att tvåspråkighet – dvs. att ge döva och hörselskadade elever en möjlighet att utveckla både svenska och teckenspråk – är en tillgång i ett livsperspektiv, oavsett skolform. Det behöver inte handla om antingen teknik eller teckenspråk. Det kan – och bör – vara både och.

Hela rapporten kan laddas ned via Specialskolemyndighetens hemsida: www.spm.se

Den 1 juli 2008 bildas den nya Specialpedagogiska skolmyndigheten. Till den myndigheten förs all verksamhet inom Sisus, Specialpedagogiska institutet och nuvarande Specialskolemyndigheten.

Handikappförbunden till riksdagen:

Den nya lagen är diskriminerande!

Handikappförbundens samarbetsorgan
HSO antog vid sitt årsmöte den 21 maj 2008 ett uttalande, ställt till riksdagens ledamöter.

Jämställdhets- och integrationsminister Nyamko Sabuni lade i januari fram det nya förslaget till diskrimineringslagstiftning. En särskild kommitté, diskrimineringskommittén, arbetade under fyra års tid fram förslaget. I kommitténs förslag fanns bristande tillgänglighet med som grund för diskriminering. Det förslaget togs bort i remisshanteringen, konstaterar HSO.

Regeringen har arbetat fram en sammanhållen diskrimineringslagstiftning som ska motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Problemet är att lagen fortfarande medger att personer med funktionsnedsättningar utestängs och diskrimineras i samhället på grund av bristande tillgänglighet, säger HSO:

"Vi accepterar inte längre att inte få delta

aktivt på lika villkor i det politiska, ekonomiska, sociala och kulturella livet. Vi accepterar inte längre att vara ett slags andra klassens medborgare. Tillsammans är vi ungefär en halv miljon medlemmar i den svenska handikapprörelsen. Var femte person i Sverige beräknas ha en funktionsnedsättning. Vi accepterar inte längre att diskrimineras på grund av bristande tillgänglighet. Vi har fått nog.

År 2000 antog riksdagen den nationella handlingsplanen för handikappolitiken. Planen skall vara infriad år 2010. I den sägs det att vi med funktionsnedsättningar ska få möjlighet att vara medborgare, inte bara patienter. På dessa åtta år har mycket litet hänt för att möjliggöra vårt aktiva och likvärdiga medborgarskap. År 2008 fattar riksdagen ett beslut där tillgänglighet inte anses utgöra en grund för diskriminering. Hur är det möjligt?

Vi kräver att riksdagen arbetar för att så snart som möjligt införa bristande tillgänglighet som grund för diskriminering i diskrimineringslagstiftningen."

Obehöriga lärare stoppas?

Anställningsstopp för obehöriga lärare och en legitimation för yrket – det förslaget presenterades i en regeringsutredning den 27 maj.

Det finns många obehöriga lärare i kommunerna. Förändringarna välkomnas av Läramas riksförbund. Andra ställer sig frågande till hur det ska fungera med behörigheten när det gäller vissa yrkesgrupper, t.ex. teckenspråklärare.

Och när det gäller yrkeslärare är det i dag svårt att engagera sådana, eftersom lärarlönerna är lägre än lönerna i t.ex. byggsektorn. Om det krävs behörighet lär det bli ännu svårare.

Kan vi återskapa hörselorgan?

Mats Ulfendahl, professor vid Karolinska Institutet.

Att CI-tekniken förbättrats de senaste åren känner många till. Men hörselvetenskapen är mycket mer än CI. Var står forskningen idag? DT ställde frågan till Mats Ulfendahl, professor i experimentell audiologi och otologi vid Karolinska institutet i Solna och föreståndare för Centrum för hörsel- och kommunikationsforskning.

DT träffade Mats Ulfendahl på HRF:s forskarkonferens i Örebro, där temat var "Befria samtalet". Han föreläste om bot och behandling av hörselskador, och vilka nya möjligheter som finns idag.

CI är den bästa tekniken just nu, men det finns problem – CI löser mycket, men är inte så effektivt om man inte har nervceller i örat.

För 20-25 år sedan hade ingen forskare vågat gå in i hörselsnäckan. När man lyckades stimulera snäckan med elektrod var det en revolution, berättar Mats och tillägger:

– Man ansåg att en hörselnedsättning var permanent och såg inte därför inte vilka möjligheter som finns.

Att kunna återskapa celler från stamceller var en än mer revolutionerande nyhet i hela forskarvärlden. Men stamcellsforskningen har inte varit helt okontroversiell. Debatten har varit het – är det etiskt rätt eller fel?

Steget från att kunna återskapa celler i örat till behandling på människor är långt idag, menar Mats och pekar på de frågor som man måste lösa först, bland annat:

– Går det i praktiken? Är det etiskt? Finns det risker? Hur mycket kostar det?

Genterapi möjlig?

Genterapi är ett annat område som många arbetar med idag – som Mats till exempel. Det innebär bland annat att lyfta en gen till en cell som fungerar sämre eller är trasig, med syftet att få den dåligt fungerande cellen att fungera bättre – genom att ge den inaktiva cellen nytt "material" så att den kan bli produktiv igen.

Professor Ulfendahls arbetshypotes är: "Vi åter-skapar hörsel".

Han tror att man en dag kan transplantera hörselceller, alternativt nervceller, eller rentav hörselsnäckan – precis som man idag kan göra med njurar, till exempel:

– Jag vill visa att det går att genomföra. I teorin kan man det, men i praktiken – det är en annan fråga.

Så vad kan vi vänta oss av dagens forskning?

Det gäller främst dem som i dagsläget behöver förebyggande läkemedel för hörselnedsättning, till exempel soldater ute i fält. Och de yrkesarbetare som inte kan undvika högt ljud i sitt arbete. Dessa läkemedel består av exempelvis antioxidanter som Vitamin A, C och E, samt magnesium som enligt de senaste forskarrönen förebygger hörselskador.

– Kunskapen om att reparera örat är bättre idag, säger Mats och förklarar varför prevention* av hörselskador är så viktigt:

– Det är lättare att laga något som håller på att gå sönder än att fixa till något som inte funkar alls.

TEXT OCH FOTO: TOMAS LAGERGREN

HÖRSEL-FORSKNING

*Prevention = förebyggande åtgärder

Det finns etiska problem

Mats Jonsson, ledamot i SDR:s styrelse, anser att all forskning, oavsett område, är positiv för mänskligheten. Nya kunskaper leder till nya insikter och ökad förståelse. Dock finns också etiska problem.

Alla forskare är inte alltid seriösa och då uppstår lätt missbruk, påpekar Mats. Han undrar också med vilken rätt forskningen får användas för att utrota människor med funktionshinder.

– Får vi med funktionshinder finnas till? undrar Mats Jonsson, som blev glad när forskning visade att även hörande bebisar har nytta av tecken för sin utveckling.

– Kanske får vi framöver inte bara ökad kunskap om CI:s möjligheter, utan också om dess begränsningar, säger Mats vidare, som tror det kan leda till ökad förståelse för teckenspråket som ett naturligt språk.

• Allt fler föräldrar till döva barn väljer idag bort teckenspråket. De prioriterar talat språk i kommunikationen med sina döva barn. Finns det risk att teckenspråket kommer i kläm med en sådan utveckling?

– Ja, om vi inte bevakar dessa frågor. Det är därför viktigt att SDR agerar. För mig är även FN:s konvention om rättigheter för människor med funktionshinder ett viktigt verktyg.

Jag tror också att hörselforskningen framöver kommer att visa att döva och hörselskadade barn behöver teckenspråk, säger Mats Jonsson.

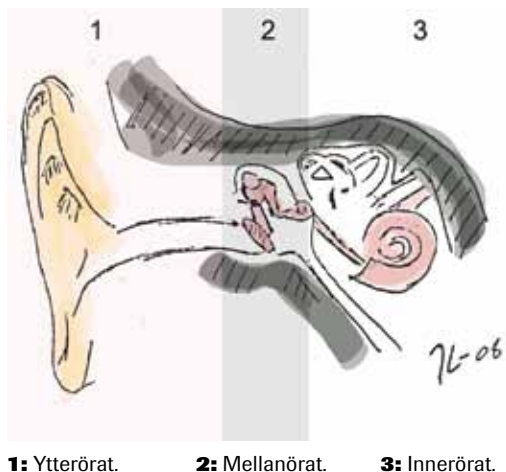
• Allt fler döva och hörselskadade barn CI-opereras idag. Det leder väl på sikt till att antalet personer som har teckenspråk som sitt första språk kommer att minska?

– Ja, och vi får också bättre mediciner och förebyggande vård. Men jag är ändå hoppfull om framtiden, för redan nu ser jag ett mönster:

Mats Jonsson, SDR.

» » Forts. på nästa sida

Hur fungerar örat?

Hörselsnäckan och båggångarna utgör innerörat (3). Utsträckt är snäckan ungefär endast 35 mm lång. Det finns tre vätskefyllda gångar därinne. Där finns de känsliga hårcellerna, 15-20.000 stycken.

Ett ljud passerar hörselgången, trumhinnan och genom hörselbenen i mellanörat (2). Väl inne i innerörat passerar ljudet inne i snäckan hårcellerna, som då vibrerar, varvid det uppstår nervimpulser. Impulserna skickas vidare till hjärnans hörselcentra genom hörselnerven, som går rakt in i hjärnstammen, där hjärnan slutligen tar upp signalen.

Hörselsnäckan är den känsligaste delen i hörselsystemet och den svåraste delen i hörselsystemet att reparera. Andra delar kan man reparera idag, t ex. mellanörat.

T.L.

De vanligaste hörselskadorna

De vanligaste hörselskadorna beror på skador/fel i hörselsnäckan.

De känsliga 15-20.000 hårcellerna som står på rad inne i snäckan kan vara skadade efter t.ex. mycket höga ljud under lång tid. Det är också vanligt att man förlorar funktionen i hårcellerna ju äldre man blir.

Det är därmed den vanligaste orsaken till nedsatt hörsel. Den typen av skador kallas för nervfel.

Andra orsaker är *ärftlighet* som t.ex. fel på ämnesomsättning, brist på proteinet Connexin 26, vilket cirka 4-5 procent av befolkningen i Sverige har.

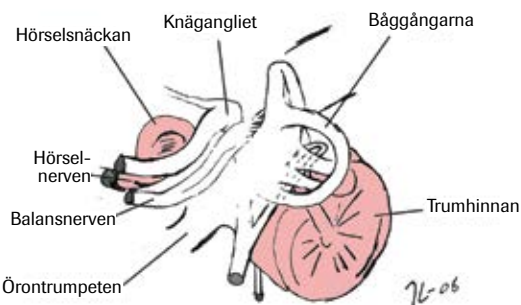
Det finns också *yttre orsaker* som t ex. att mamman haft röda hund eller annan infektion under sin graviditet. Det kan påverka barnets hörsel. En hjärnhinneinflammation kan också leda till att man blir döv.

Toxiska (medicinska) skäl – Vissa penicillinsorter som kan bota en infektion som annars skulle ha tagit livet av individen kan å andra sidan leda till att hörselceller skadas och att hörseln blir helt utslagen i värsta fall.

Det gäller också mammor som tvingas medicinera under graviditeten, det kan också påverka fostrets hörsel.

Andra orsaker kan vara *ledningsfel* – då gäller det hörselgången och trumhinnan och mellanörat; bland annat kan ett hål på trumhinnan, eller att hörselbenskedjan blivit skadad av en infektion, göra att din hörsel påverkas.

TEXT OCH ILLUSTRATION: TOMAS LAGERGREN

Forts.från föreg. sida

Döva och hörselskadade kommer närmare varandra.

- Kan du utveckla det?

– Jag tror vi i framtiden kommer att fokusera oss mindre på graden av hörselnedsättning och mer på teckenspråket som ett gemenskapsspråk för alla, oavsett graden av hörsel. Hörselskadade har förstått att de också behöver teckenspråk. Och allt fler hörande är intresserade, bland annat CODA-barn* som får teckenspråk som hemspråk.

- Något annat du funderar över?

– Jag är rädd att det finns tendenser i debatten om genforskning, som får mig att tänka på rasbiologin, som var utbredd under 1920-talet även i Sverige. Rasbiologin ledde till att Hitler utrotade människor, som inte var perfekta. Det kan hända oss om vi inte gör något, varnar Mats Jonsson avslutningsvis.

LENNART TJÄRNSTRÖM

*CODA-barn – Children of Deaf Adults, hörande barn till döva

Forskarna har för lite kunskap om döva

SDR:s ordförande Lars-Åke Wikström anser det viktigt med forskning inom hörselområdet. Dock tycker han det finns problem: Få forskare har tillräcklig kunskap om teckenspråket och dövas livssituation.

– Forskningen är ofta fokuserad till ett bra tal, de ser inga andra alternativ, säger han.

- Du menar att hela människan borde få större plats i forskningen?

– Ja, nu fokuseras allt på att vi ska normaliseras utan teckenspråk.

- Tror du den forskning som idag bedrivs minskar antalet döva?

– Dövheten kommer kanske att minska en aning, istället blir det allt fler hörselskadade. Så i stort sett är hela hörselgruppen densamma. För utan hörapparater och CI är de flesta ändå döva.

SDR:s ordförande tycker teckenspråket har en stark ställning, och det kommer att leva vidare även i framtiden, men han kan ana att språket i framtiden kan få influenser från talad svenska.

– Så är det ju också med svenska språket, som ofta får influenser från engelskan, säger han.

Nu tycker Lars-Åke att allt för mycket krafter går åt till att fokusera på CI och andra tekniska hjälpmedel. De finns och kan vara bra för vissa. Men:

– Vi ska istället diskutera teckenspråkets utveckling. Liksom andra språk utvecklas teckenspråket hela tiden. Livsvillkor, kultur och nya tecken ger en större och fördjupad insikt om teckenspråket, säger han avslutningsvis.

LENNART TJÄRNSTRÖM

Känslostark pjäs på Kulturhuset

Lars-Åke Wikström, ordförande i Sveriges Dövas Riksförbund, spelade sig själv i pjäsen "En annan kamp" på Kulturhuset i Stockholm under fem dagar i början av maj.

Lars-Åke berättade på teckenspråk om sin uppväxt och sitt engagemang i Deaf Power-rörelsen i slutet av 1970-talet. Det var i tider då teckenspråket inte ansågs som rumsrent och döva aktivister slog sönder hörapparater med yxa och drömde om att förvandla Gotland till en dövstat med egen regering.

Pjäsens två andra berättelser handlade om en pappa som klädde ut sig till en superhjälte för att få träffa sin dotter och om en systers försvarstal för en finsk massmördare.

Marcus Lindeen stod för manus och regi. Han debuterade förra året som regissör och manusförfattare med hyllade dokumentären "Ångrarna" på Stockholms stadsteater. "En annan kamp" är hans examensproduktion från Dramatiska institutionens regiutbildning.

Uppläggen var raka och tydliga, och de olika berättelserna skapade en känslostark helhet. Det handlade om mänskliga kontakter som inte blir av, om känslor och kärlek som inte får komma till uttryck.

Scenen var enkel, en stor skärm blev omväxlande reklamskylt och filmduk och fungerade även som skrifttolkning för de tecknade delarna.

Lars-Åke berättade på ett levande teckenspråk hur det var att inte kunna komma sina föräldrar nära eftersom de inte kunde teckna. Han hade en förstående mamma som han fick 500 kronor av för att som 17-åring bege sig till Stockholm. Han blev där den första döva i Sverige som tog studenten.

Han beskrev också sina egna insatser i kampen för att få teckenspråket erkänt som språk både i Sverige och internationellt.

Pjäsen bestod av tre verkliga berättelser om mänsklig kamp. Skillnaden var att Lars-Åke spelade sig själv, och de två andra var skådespelare. För oss som själva är döva var det starkt och gripande att ta del av dövas kamp för ett bättre samhälle.

LENNART TJÄRNSTRÖM

...men varför fick vi inte komma till premiären?

Många teckenspråkiga ville komma till premiären av "En annan kamp" och se SDR:s ordförande Lars-Åke Wikström agera i en av rollerna. Tyvärr var inte premiären tolkad till teckenspråk. Pjäsen visades sammanlagt fem gånger och bara en föreställning var tolkad och tillgänglig för teckenspråkiga.

Det var också svårt för att få biljetter till denna föreställning.

Under pjäsen väcktes några tankar. Det fanns en stor skärm på scenen. Skärmen fungerade som skylt för

film och reklam. På skärmen översattes även Lars-Åkes berättelse från teckenspråk till tvåradig svensk text som publiken kunde läsa. Det gjorde att hörande kunde följa hans berättelse på samma sätt som vi döva brukar göra när vi följer de textade skriftspråkstolkningarna. Det var en bra idé. Hörande fick här uppleva hur det är att följa en pjäs utan möjlighet att få den översatt till talad svenska.

Varför kunde inte skärmen också få fungera som skriftspråktolkning för de två andra berättelserna, som framfördes på talad svenska? Då hade döva kunnat ta del av alla fem föreställningarna, inklusive premiären.

LENNART TJÄRNSTRÖM

TÖI blir kvar

Efter protester från bl.a. SDR står det nu klart att TÖI (Tolk- och översättarinstitutet) inte försvinner. TÖI förblir intakt med egen förordning och eget institut inom Stockholms universitet. Regeringen "avser för närvarande inte heller att initiera en utredning eller på annat sätt fortsätta beredningen av TÖI:s framtida organisation", heter det.

BBC textar alla sina program

I början av april lyckades det statliga brittiska TV-bolaget BBC nå upp till målet att texta samtliga program i sina sju kanaler. Den brittiska hörselskadeorganisationen RNID berömmar BBC och uppmanar landets andra TV-bolag att sätta ribban lika högt, skriver tidningen Auris.

"Kan din mamma lukta...?"

Åtta av de elever som under många år har deltagit i Manillaskolans verksamhet "Teckenspråk för hörande syskon och barn till döva" har, tillsammans med läraren Anne-Berit Lavold, sammanställt boken "Kan din mamma lukta?" Boken tar upp ämnen vanliga frågor som man får i sin roll som CODA-barn*. Under rubriker som Pinsamt, Fördomar, Bra med döva föräldrar, ges en nyttig och underhållande inblick i deras värld. Mer info via www.spm.se

*CODA – Children Of Deaf Adults (hörande barn till döva)

Kulturbad och ny språkdimension

Dövas 25:e riksomfattande kulturdagar – Finlands Dövas Förbund rf:s stora kulturevenemang – arrangerades för första gången utanför fasta Finland, i Mariehamn på Åland den 15-18 maj 2008, med Finlandssvenska teckenspråkiga rf som värd och i samarbete med Ålands landskapsregering.

De första kulturdagarna ordnades 1956 i Helsingfors då över 40 ungdomar från olika delar av landet deltog. Målet var att höja ungdomarnas bildning, lyfta fram konstnärliga talanger och att fostra unga. Efter det har kulturdagarna arrangerats vartannat år i olika delar av landet, på 70-talet öppna för även äldre och skolelever. I år kunde teckenspråkiga hörande delta i kulturtävlingar. Besökarna kom för att delta i de olika tävlingarna (hantverk, poesi, exempelvis tempore-tal, humor, berättelse, teckenkör, pjäs, pantomim och folkdans) eller för att titta på dem och njuta av teckenspråkskulturen. Kulturdagarnas drygt 50-åriga existens är en stolthet för det finska teckenspråkiga samfundet.

Åland ligger nära Sverige så det kom över 50 nyfikna svenska turister, svenska finlandssvenska och sverigefinnar, till kulturdagarna. Totalt deltog över 850 besökare och överallt syntes tecknande händer i den lilla staden. Under kulturdagarna möts två eller främst tre teckenspråk – det finska, det finlandssvenska och det svenska teckenspråket (om man inte räknar med enstaka turister från Island och Polen). De ger kryddor för den teckenspråkiga kulturen.

Ännu en ny språkdimension kom från operaföreställningen "Kung Karls jakt" som i Mariehamns stadshus gavs för första gången på (finskt) teckenspråk, troligtvis först på teckenspråk i världen. Teateri Totti, en motsvarighet till svenska Tyst Teater, visade oss att det faktiskt gick att teckna stort och dröjande – operalikt – under en hel timme. Liksom i operan, kände vi basfrekvenser i kroppen när Signmark rappade på finskt teckenspråk och även på amerikanskt teckenspråk och samarbetade med två hörande rappare på torget, en timme innan operaföreställningen. Både operaföreställningen och Signmark stod dock utanför tävlan på grund av professionalism.

Operan handlar om hur den 16-årige kung Karl XI anlände till Åland med sitt hov för att jaga, om intriger och det unga älskande paret, fiskarflickan och hennes fästman som av misstag skjuter en av kungens älgar, en handling som straffas med döden. Två utländska döva och tre finska döva skådespelare medverkar. Marianne Aro står för regin. Två musiker från Sibelius-Akademien står för föreställningens levande musik.

JOHANNA MESCH

Från kulturdagarna på Åland: Kolbrún Völkudóttir och Juho Saarinen i operan "Kung Karls Jakt".
Foto: Sanni Kostinen

Josette Bushell-Mingo, konstnärlig ledare för Tyst Teater.

Dramaten och Tyst Teater i samarbete för tillgänglighet

Riksteaterns Tyst Teater och Dramatens ensemble har mötts i en workshop för att öka medvetenheten om dövkultur och sätta fokus på teckenspråket som ett eget konstnärligt språk.

– Att vi vill samarbeta beror naturligtvis på att vi vill finna vägar för de människor som på grund av funktionshinder idag möter svårigheter när det gäller att få tillgång till det vi kallar talteatern. Men lika viktigt är att vi ser fram emot att samarbeta med en teater som i sig är visuellt uttrycksfull, levande och dynamisk, säger Dramatenchefen Staffan Valdemar Holm.

Sedan 1977 finns Tyst Teater vid Riksteatern. Ensemblens främsta syfte är att främja teckenspråket som scen-språk samt erkännandet av dövkulturen. Tyst Teater spelar för alla åldrar och för både döva och hörande. Målet är att utveckla verksamheten till en internationell mötesplats för döv scenkonst fram till år 2010, så att den samlade erfarenheten som byggts upp under 30 år tas till vara och förs vidare.

År 2007 genomfördes projektet "Tyst Teater på Nationalmuseum" och därmed inleddes en serie kultur-möten som Riksteatern ska genomföra med flera kulturinstitutioner de kommande åren.

– Vi ser till så att två kreativa världar möts. Genom att bidra med kunskap om teckenspråkets betydelse som ett eget konstnärligt språk vill vi öka medvetenheten om dövkulturen, säger Josette Bushell-Mingo, konstnärlig ledare för Tyst Teater.

Hur är läget, Zaag?

Zaag Arvidsson har varit allt eller inget. Han funderar mycket över vem han egentligen är – "pi-döv"*, gravt hörselskadad, döv med CI? Eller något annat? Kommer han, som är en så kallad gränsöverskridare, att bli en typisk framtida SDR-medlem? Till vardags försöker han få liv i Skövde dövas förening, där han är ordförande.

►► Forts. på nästa sida

Hur är läget...? ►► Forts.från föreg. sida

Zaag Arvidsson tar vana och bestämda steg på vägen till Skövdes äldrecentrum. Väl inne i byggnaden känner man sjukhuslukten. Zaag, som bär ett grönt cochlea implantat, pekar på skylten "Gröna tecken" innan han går nerför trappan.

Nej, grönt är inte hans favoritfärg. Det hörseltek-niska hjälpmedlet som sitter på hans huvud har bara fått skifta färg för variationens skull – tidigare var det rött. Salens namn kommer från den närliggande par-ken och symboliserar naturens grönska.

I källarvåningen är det grått och blekt, och lappar som varnar för asbest är uppsatta på dörrarna. Zaag stannar framför en välbekant dörr. Men nu har han inte längre nyckeln som han kan låsa upp dörren med, dörren som leder till Skövdes DF:s gamla lokal. Med sorg i blicken tecknar Zaag:

– Vi var tvungna att lämna våra lokaler, på grund av att Skövde kommun behöver dem till sin verk-samhet för det nya äldreboendet.

Inget Dövas Hus

Sedan december 2006 har de som bor i Skövde-trakten inget Dövas hus att gå till. Zaag Arvidsson håller på och letar nya lokaler, som inte får bli alltför dyra. Det är närmast ironiskt att han gör det. Han är inte främmande på fastighetsmarknaden.

Låt oss gå bakåt i tiden till 1980-talet:

När han studerade till arkitekt på Kungliga Tekniska högskolan i Stockholm bodde han i en student-korridor. Det var tal om att flera våningar i byggnaden, där korridoren låg, skulle göras om till kontor istället. Zaag protesterade mot detta och skrev brev till politikerna. Protesten var inte helt förgäves. Till slut blev det bara ett par våningar som gjordes om till kontor, och studenterna fick behålla de resterande.

– Då lärde jag mig att slipa min argumentations-förmåga, säger Zaag, som nu lobbar mot kommun-politiker i Skövde för att få en billig lokal.

Två olika kulturer

Just nu vilar dövföreningens utrustning på ett lager, och det kostar. Det skäl Zaag framför för att få tag i en anläggning, är att en del döva inte hänger med i den snabba samhällsutvecklingen. Därför behövs en dövförening för dem, och även för andra döva. Dövföreningens styrelsemedlemmar träffas tills vidare hos hörsel- och dövverksamheten i Skövde när de har möte.

Det är inte lätt att få gehör för deras önskemål.

– Det finns tydligen en brukarorganisation för varje kroppsdel, säger Zaag och ler.

Med det menas att det är svårare att få bidrag när det blir allt fler organisationer som slåss om att få en

bit av kakan. Det är där ett av SDR:s problem ligger, enligt Zaag, som funderar på hur det framtida för-bundet kan se ut. Han tror inte på att SDR blir en del av HRF i framtiden.

– Det är två alltför olika kulturer och organisationer. I HRF finns många medlemmar som fått hörselskador på äldre dagar, medan SDR är bredare. Jag är en ung medlem i jämförelse, säger 48-årige Zaag och skrattar.

Lärde sig teckenspråk

Zaag Arvidsson har nästan hela sitt liv verkat i ett ingenmansland. Han föddes hörselskadad och häng-de aldrig med särskilt bra i olika sammanhang. Sedan pågick en gradvis hörselförsämring. Så små-ningom valde han att lära sig teckenspråk. Han skaf-fade sig ett CI i vuxen ålder och hamnade återigen någonstans mittemellan. Han har skrivit en dikt om detta. Här är ett utdrag:

"Om jag inte blivit så här, hade jag blivit 'lika som bär'?"

Zaag tror att det i framtiden blir allt fler sådana gränsöverskridare som han, eftersom nästan alla döva barn får CI.

– Det är den grupp det framtida SDR kan fånga. Döva barn med CI hör bättre än jag, för de har fått tidig ljudstimulans. Men jag är övertygad om att de be-höver tillhöra en grupp där de kan vara som de är, säger Zaag.

Han är orolig för hur långtidsanvändning av CI påverkar barnens kroppar, om det ger tinnitus*, och för vad som händer när en om-operation görs.

"Grunden är tvåspråkighet"

Det tillkommer också "hemlösa" hörselskadade som behöver teckenspråk, och som kan ha sin plats i SDR, anser Zaag.

• Hur realistiskt är det att SDR:s medlemsbas fylls på med dessa personer?

– Det blir inte lätt, men jag tror att det kan bli verklighet om tio år. SDR måste bli mycket mer öp-pet – vi ska inte göra skillnad på döva, hörselskadade, CI-bärare, vuxendöva och hörande, säger Zaag.

Grunden för alla är tvåspråkighet. Det är det Zaags böner har handlat om. Han är troende och med i pingströrelsen. Tidigare, när han var ledsen, bad han till Gud och undrade varför inte alla försökte förstå varandra.

• Vad ber du om i dag?

– Att fler ska hitta till teckenspråket. Förr bad jag om att få hörseln tillbaka, men nu fick jag istället teckenspråket tillbaka, säger Zaag och ler.

FÖRENING-S-FOLK

Namn: Zaag David Uno Arvidsson.

Ålder: 48.

Familj: Ingen.

Gör: Arbetar deltid på tek-niska kontoret i Tibro och på fritiden som ordförande i Skövde dövförening.

Hobby: Att hitta på något som gör att äldre datorer kan kommunicera med nyare.

Styrka: Envis, men ändå öppen för olika möjligheter.

Svaghet: Jag har svårt att säga nej.

Ångrar: Att jag valde att CI-operera mig i Göteborg, som på den tiden hade ringa erfarenhet av vuxen-döva patienter. Stockholm hade större erfarenhet.

Drömmer om: Att arbeta på ett arkitektkontor, men jag hör tyvärr dåligt, vilket gör det svårt eftersom det krävs mycket lagarbete i ett sådant jobb.

*Pi-döv stendöv

*Tinnitus – öronsus, örontjut

Merparten av personalen på Omnitor. Längst bak fr.v. Martin Hörlin, Örjan Fallheden, Maja Lidbrink, Daniel Ström och Jonas Ström.

Rad 2 bakifrån fr.v. Christer Ulf-sparre, Elisabeth Wessel, Rebecca Drammeh, Lisa Åström, Carolina Pöhl och Peter Edhager.

Rad 3 bakifrån fr.v. Thomas Johansson, Gunnar Hellström, VD och Robert Hummelvik.

Längst fram fr.v. Paulina Wlostowski och Magnus Nordström.

Företaget där alla kan teckenspråk

Här är det lätt för döva att kommunicera

Att arbeta tillsammans med människor man trivs med och där kommunikationen fungerar – det är en dröm för många teckenspråkiga. På kommunikationsföretaget Omnitor AB i Stockholm trivs de anställda och går med glädje till sin arbetsplats.

Omnitor har i dag 17 anställda, varav hälften är döva och hörselskadade, och de arbetar från moderna lokaler i Hammarby sjöstad i Stockholm.

– I vilka företag kan man gå till sin verkställande direktör och kommunicera på teckenspråk? Och i vilket annat företag kan man få kontakt med nästan alla sina arbetskamrater på teckenspråk? Här kan vi det, säger Thomas Johansson, teknisk utvecklare och ansvarig för support i företaget.

Omnitor AB är ett kunskapsföretag som arbetar med informationsteknologi och kommunikationslösningar med fokus på funktionshinder. De erbjuder också konsultuppdrag och expertkompetens inom områdena videokommunikation och internationell standardisering. Idag använder över 1.000 personer Omnitors SIP-baserade bred-

bandsterminal Allan eC, som ger döva, dövblinda och hörselskadade möjlighet att kommunicera med text, tal och teckenspråk.

När Dövas Tidning anländer tar Jonas Ström och Maja Lidbrink emot. Jonas är hörande, men har döva föräldrar. Maja är döv och utbildad till civilingenjör vid Kungliga tekniska högskolan i Stockholm.

– Här är teckenspråket bas-språket, nästan alla hörande kan teckenspråk, säger Jonas och pekar på det stora matsalsbordet, som är anpassat så att alla kan se varandra.

Maja nickar instämmande och säger spontant:

– Det är en bra arbetsplats. Vi har frihet under ansvar. Det gör att man trivs, säger Maja, som är samordnare och produktionsansvarig.

Utvecklar olika projekt

Att det är så bra stämning i företaget tror Maja till stor del beror på chefen Gunnar Hellström.

– Han är en stor idealist med positiv attityd och ett hjärta för det han arbetar med. Han är också jordnära och har som mål att världens alla döva ska kunna kommunicera

med varandra via bildtelefon. Det är roligt att arbeta för att målet ska nås, säger Maja.

På Omnitor AB är det inte bara bildtelefoner. Man arbetar också med andra projekt. Två är för närvarande aktuella. Det ena är "Ring direkt" – flexibel användning av förmedlingstjänsten. I projektet slipper man tvåstegsprocessen; d.v.s. att först ringa till förmedlingstjänsten och uppge vem man vill ringa. Med ett enda telefonnummer där förmedlingstjänsten automatiskt kopplas in i samtalet osynliggörs funktionshindret.

– Nu kan man lämna ut Ring direkt-numret till vårdcentralernas automatiska telefonsvarare och bli uppringd, och trycka visitkort utan krångliga beskrivningar för uppringning, säger Lisa Åström. Hon är liksom Maja Lidbrink utbildad till civilingenjör vid Kungliga tekniska högskolan i Stockholm.

Det andra projektet är "Teckenspråkigt enkätverktyg" – webbaserad enkät med frågor och svarsalternativ både i text och teckenspråk, och med möjlighet att lämna teckenspråkssvar om så önskas. Användaren behöver bara en dator med Internet och webbkamera.

►► Forts. på nästa sida

Lisa Åström (t.v.) och Maja Lidbrink, båda civilingenjörer, trivs på sin arbetsplats.

Örjan Fallheden (t.v.) och Peter Edhager.

Forts. från föreg. sida

Lisa Åström arbetar med att utveckla projektet, som är beställt av SDR och DHB och finansieras av Allmänna Arvsfonden.

– Det ska användas för kartläggning av elever på gymnasieskolorna för döva och hörselskadade i Örebro, säger Lisa Åström.

”Döva är ju experter”

Intresse för teckenspråket fick företagets chef Gunnar Hellström 1984, när han fick en döv son. För att få möjligt att satsa helt på kommunikation för funktionshindrade började Gunnar 1992 arbeta på Telia i en grupp som jobbade med funktionshindrade och telekommunikation. Under tiden var han med i olika projekt. Gruppen på Telia var dock hela tiden hotad, och de måste arbeta mycket med att motivera sin existens för att få ekonomiskt stöd.

1994 var Gunnar med och tog fram V.18, den internationella standarden för texttelefonmodem, och året därpå gav han sitt enmansföretag namnet Omnitor, som betyder ”den som fixar informationsteknologi för alla”. 1998 började projektet ”Framåt 2000” tillsammans med SDR. Huvudsyftet var att slå ihop bildtelefon, texttelefon och dator i en enhet, och 2002 skapades den nuvarande Allan eC, som många döva använder.

– Min döve son är orsaken till att jag startade företaget. Om han inte blivit döv skulle jag nog ha varit en vanlig datortekniker idag, säger Gunnar Hellström.

För Gunnar är det självklart att det ska finnas döva och hörselskadade anställda, eftersom de är experter på sina egna behov.

– De klarar också kommunikationen med våra användare bättre, säger han, och påpekar att de är en naturlig del av verksamheten.

Blev kvar...

1998 kom Thomas Johansson till Omnitor AB för att skriva examensarbete för civilingenjörsprogrammet vid Luleå tekniska universitet. Han är fortfarande kvar.

– Vi har nog kommit långt, för USA köper konsulttjänster från oss. Vår styrka är att vi ser behoven och försöker hitta lösningar, säger Thomas, som anser att det fina med företaget är att det finns teckenspråkiga med kompetens på olika områden.

Elisabeth Wessel anställdes 2001 i företaget. Elisabeth är utbildad systemvetare vid Stockholms universitet. När hon anställdes hade hon många roller, bl.a. som informatör, support och säljare.

– Då sålde vi 2-3 bildtelefoner i månaden. Idag har var och en ansvar för sitt specialområde och nu säljer vi betydligt fler bildtelefoner i månaden, säger Elisabeth Wessel och nämner att tidigare var allt inriktat på bildtelefonen Allan eC. Nu sysslar företaget också med projekt och utveckling inom videotekniken.

Teckenspråkigt företag

Vid det stora matsalsborden sitter Örjan Fallheden, en av de tre hörselskadade i företaget och ansvarig för försäljning och utveckling, i ivrigt samtal med Peter Edhager, som är döv och arbetar med support. Kommunikationen synes flyta utmärkt.

– Mitt teckenspråk har utvecklats snabbt tack vare att vi använder teckenspråk som koncernspråk, säger Örjan, som tidigare använde tecknad svenska.

Nu har han gått på utbildning i teckenspråk på Västernorrlands folkhögskola.

– Det skulle vara spännande att kunna utveckla internationella kontakter på teckenspråket, som jag tror jag kommer att ha nytta av i arbetet, säger han.

Örjan tycker att ljudmiljön på Omnitor inte är så stökig, då de flesta använder teckenspråk.

– Det gör Omnitor till en lugn arbetsmiljö om man jämför med många andra arbetsplatser, där man är ensam hörselskadad bland många hörande, säger han.

TEXT OCH FOTO: LENNART TJÄRNSTRÖM

Pneumokockvaccinering för alla

Socialstyrelsen har beslutat att införa pneumokockvaccin i det allmänna barnvaccinationsprogrammet från årsskiftet 2008/2009. Som underlag för beslutet finns ett expertgruppsutlåtande och till stöd finns även de remissvar som inkommit från berörda myndigheter. Ändringen träder i kraft först den 1 januari 2009 för att ge landstingen tid att förbereda införandet av vaccinationerna och påbörja pneumokockvaccination av spädbarn efter årsskiftet.

Pneumokocker är bakterier som kan orsaka lindrigare infektioner som öron- och bihåleinflammation, men de orsakar också mycket allvarliga och ibland livshotande sjukdomar som blodförgiftning och hjärnhinneinflammation. Det finns risk för komplikationer, t.ex. hörselskada eller olika former av hjärnskada. Vaccinet ger skydd mot sju av de pneumokocktyper som är vanligast bland små barn, vilket motsvarar ett skydd på ca 70 procent.

Pneumokockvaccination kommer att ske på barnavårdscentralen samtidigt med övriga vaccinationer under det första levnadsåret.

L.T.

@tt blogga – en livsstil, på gott och ont

Hundratusentals svenskar bloggar varje dag. DT frågade några döva bloggare varför de bloggar och fick till svar: Bloggen* kan vara ett sätt att låta långväga släktingar och vänner följa med i ens vardag. Eller så används bloggen som "åsiktsmaskin".

Alla de tre tillfrågade har något gemensamt – de började när bloggboomen sköljde över landet 2005: Inredningsbloggaren Jenny Karlsson, mammabloggaren Mona Riis och dubbelbloggaren Kristofer Carlsson.

Kristofer har t.o.m. två olika bloggar: www.80-talisten.se och <http://youtubeoch-jag.wordpress.com/>

Den första handlar om aktuella dövhändelser i stort.

– Jag vill skapa en diskussion där. På min andra blogg är jag mer privat och lägger upp olika youtube-klipp och skriver om roliga saker som dyker upp i mitt liv.

Mona Riis skriver på <http://zharmy.blogg.se/> om sin familj, om sin drygt halvårsgamla dotter och om huset de köpt – det är ett renoveringsobjekt:

– Jag vill berätta om hur dottern Linnéa utvecklas och om renoveringen av huset, så att mina vänner och släktingar som bor långt bort kan hänga med.

Dela varandras vardag

På Jenny Karlssons blogg <http://jennyk.blogg.se/> kan man ofta läsa om inredning, mindre ofta om livet som döv och teckenspråk, även om det också finns med.

– Det finns nog ett otal skäl till varför jag bloggar. Framförallt handlar det om att skriva om sådant som intresserar mig och dela det med andra likasinnade. Dessutom har jag många fina vänner som jag tyvärr

träffar alltför sällan, men genom våra bloggar får vi veta mer om varandras vardag.

Hon skriver det hon tycker är intressant för stunden:

– Allt som skrivs är inte heller menat att vara intressant för alla.

Det är typiskt för bloggandet; man skriver för sig själv och de som läser ens blogg – de får antingen gilla det eller inte. Alex Schulman är ett känt exempel – han testade gränserna och orsakade ofta debatt. Många kritiserade bröderna Schulmans provokativa blogg, men folk läste det ändå.

Allt blir offentligt

Har de erfarna bloggarna några tips till folk som vill börja blogga, men inte vet var de ska börja?

– Man kan börja med att registrera sig på en bloggsajt, exempelvis www.blogg.se, där du kan välja din design, och sen är det bara att börja skriva, säger Kristofer.

Jenny påpekar att det finns regler som man bör rätta sig efter.

– För det första är det viktigt att man uppdaterar minst en gång varje dag.

Men Kristofer tycker inte att man måste uppdatera bloggen varje dag

– Skriv när du känner för det – men tänk på att inte skriva för långt. Folk läser inlägg som är korta, inte långa.

Mona Riis tycker man ska komma ihåg att bloggen är offentlig – att allt man skriver där kan läsas av okända:

– Vill man inte att vem som helst ska kunna läsa det, men ändå vill "skriva av sig" så ska man lösenordskydda sin blogg.

Viktigt kunna lagen

Jenny menar att man också bör känna till personuppgiftslagen PUL, annars kan det bli otrevligt.

Mona Riis, mamma-bloggare.

Jenny Karlsson, inredningsbloggare. (Privat foto)

– Fråga dina kompisar först om de tillåter att du lägger upp bilder på dem i din blogg, betonar Jenny, som tidigare lade upp bilder utan att fråga.

Men allteftersom läsarantalet växte – till 2.000 stycken idag – har hon börjat fråga folk om hon får lägga upp bilder. Och hon tycker man bör fundera över hur mycket man vill skriva om sig själv:

– Var klar över att det som en gång publicerats på nätet alltid kommer att finnas kvar – privat information om dig själv och andra. Kanske vill du vid en senare punkt i livet ha en större integritet eller privat sfär?

– Om du börjar blogga, tänk på att vara snäll och trevlig, för offentliga angrepp på enskilda personer är inte tillåtet enligt lag, utan kan innebära allvarliga konsekvenser.

Annars är det bara att börja blogga, tycker de tre bloggarna.

TEXT OCH FOTO: TOMAS LAGERGREN

Kristofer Carlsson, SDU-bloggare.

**Blogg – webblog, webbjournal, personlig och öppen dagbok på webben (Nationalencyklopedin)*

SDU ger mer informell SDU-kommunikation via bloggen

Det är inte bara privatpersoner som bloggar. Organisationer har också börjat göra det. DHB* och SDU* har egna bloggar.

Kristofer Carlsson är styrelseledamot i SDU och upphovsman till den relativt nya SDU-bloggen, som heter "Genom dagarna med Sveriges Dövas Ungdomsförbund". Kristofer berättar varför SDU startat egen blogg:

– Det är självklart att vi ska öppna oss mer gentemot alla. Och då är en blogg ett bra sätt att spegla vårt arbete. I bloggen är vi mer informella och där kommer alla delar av SDU – från styrelse och anställda och ner till arbetsutskotten – att

presentera sitt arbete på ett mer personligt sätt.

På den egna hemsidan går man ut med mer traditionell information. På bloggen är det mer "bakom kulisserna" och med en mer informell ton.

– Vi vill ge medlemmarna en inblick i hur vi arbetar, och vi känner att responsen från läsarna har varit positiv, säger Kristofer som gärna vill se att SDR också börjar blogga.

Länken till SDU:s blogg är <http://www.s-d-u.se/blogg/>

TEXT OCH FOTO: TOMAS LAGERGREN

*DHB – Riksförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barn

*SDU – Sveriges Dövas Ungdomsförbund

Jolie får uppfostran på teckenspråk

Den döva valpen förstår redan en mängd tecken

Jolie heter en charmig döv hund som ingen ville ha.

En familj i Skara hade köpt den från en uppfödare i Fjällbacka. Efter en vecka visades det sig att hunden var döv och köpet gick tillbaka.

Då väddade uppfödaren till teckenspråkiga, hos dem trodde uppfödaren att hunden skulle få det bästa hemmet. Det andra alternativet var att avliva henne, vilket de tyckte var tråkigt då det var en frisk hund.

– Jag blev intresserad och åkte till Fjällbacka, och jag slog till direkt. Eftersom hunden var döv sänkte de priset med 1000 kronor, säger Britt Karmgård, själv döv och bosatt i Bandhagen utanför Stockholm.

Hunden, som är av blandras – 75 procent rottweiler, resten bordercollie och boxer – fick namnet Jolie.

Härmar tecken

Det är lördag förmiddag i april och solen lyser från en klarblå himmel när Britt Karmgård och dottern Linnea kommer gående med Jolie till ett grönområde i Trångsund.

Det finns glada hundar, ledsna hundar, väluppfostrade hundar, vackra hundar och fula hundar. Om Jolie kan man säga att hon är jättegullig, glad och smidig; en grandios hund.

– Tidigare har Jolie fått bekanta sig med sin nya miljö och smälta alla intryck, men nu är hon sex månader och måste lära sig vissa regler, säger Britt.

Linnea har med stort intresse följt TV-programmet "Mannen som talar med hundar". Det har gett henne inspiration som hon försöker använda. Det är svårt nog att träna en vanlig hundvalp och ännu svårare att träna en hund som är döv. Att hundägaren är döv är här av stor betydelse.

– Jag tycker att Jolie är lärorik, säger Linnea.

Vill ha ögonkontakt

Numera reagerar Jolie på en mängd tecknande ord som "kom", "stopp", "mat", "gå ut" och "sitt".

När Linnea tecknar "kom" stannar Jolie upp, sätter sig ner och slår upp tasserna och härmar Linneas tecken. Det ser näpet ut.

– Vi använder också andra tecken, men vi skynar inte på för mycket. Det viktigaste är att Jolie trivs och mår bra, säger Britt Karmgård.

Hundägare kommer och går medan vi pratar, en del stannar och inleder artighetssamtal. Britt brukar

Linnea Karmgård tecknar och Jolie tittar uppmärksam.

presentera sig med att hon och Jolie är döva. Det tycker många är ovanligt och spännande.

– De flesta är positiva, men det finns också de som säger "hur kan man ha en döv hund", berättar Britt.

Jolie föddes i en kull på 13 valpar och nu kommer Tim, som bor i närheten, tillsammans med sin husse för att träffa sin syster Jolie i grönområdet. Nu blir det liv, de springer och jagar varandra, brottas och har så kul som bara valpar kan ha. Syskonkärlek?

Kärlek och träning

I sättet att leka är det ingen skillnad på hundarna. Men Tim kan man kalla på genom att använda rösten, och det går inte med Jolie.

– Jag märker att Jolie vill se oss när hon springer fritt ute. Precis som för döva människor är synen tryggheten, säger Britt.

Experterna säger att en döv hund sannolikt lever ett liv som innebär ständiga och plötsliga överraskningar, vilka lätt leder till att den blir nervös och osäker. Och därmed också till för oss oförutsägbara beteenden som kan ställa till problem i vår samvaro med hunden.

Men Britt har inte märkt något sådant. Hon tror att om Jolie får kärlek och en massa träning kommer det att gå bra för henne. Hon har också upptäckt att hunden är morgontrött och smart.

– När hon inte vill gå ut lägger hon sig onåbar under sängen!

Ibland blir Jolie lite trött och ledsen efter att ha varit aktiv.

– Då blir jag också ledsen, säger Britt och ler.

Jolie med sin bror Tim.

TEXT OCH FOTO: LENNART TJÄRNSTRÖM

EFTERSOM JAG ÄR ny styrelseledamot i SDU tänkte jag börja med en kort presentation. Diana Björkstrand är namnet. Jag studerar för närvarande till teckenspråks- och dövblindtolk på Fellingsbro Folkhögskola. Om bara ett år släpps jag ut i det fria och får äntligen bli verksam i arbetslivet på heltid.

Att jag nu är ledamot i SDU ser jag som en stor utmaning och ett ypperligt tillfälle att få göra min röst hörd.

VAD SOM ÄR PÅ tapeten hemma hos mig för tillfället är heta diskussioner om bland annat skolväsendet. Hur detta nu kommer sig har SVT* en stor del i. Under våren har dokumentärserien Klass 9A sänts på tisdagar, och vi i min familj har med spänning – nästan slaviskt – följt serien.

Diskussionen har gått fram och tillbaka och varit både lång och tämligen temperamentsfylld. I huvudsak har det handlat om pedagogik och mötet mellan lärare och elev.

KUNSKAP ÄR MAKT. Uttrycket jag valde att använda som rubrik, ledarspalten till ära, tycker jag är sanningsenligt. Förr var det inte så viktigt att studera, eller i alla

fall inte lika viktigt som idag. Man kunde få ett arbete och därmed ett gott liv utan högre studier. Med detta menar jag naturligtvis inte att alla måste studera. Alla måste dock få en likvärdig möjlighet till goda studier av hög kvalitet.

ÅRET ÄR 2008. Är det dags att ställa högre krav och förväntningar på grundskolan och gymnasiet? Är det dags att ställa högre krav på vad dagens ungdomar presterar?

Jag ser fram emot ett spännande och lärorikt år som ledamot i SDU. Jag hoppas också kunna påverka och på det viset göra viss skillnad, även om ett år är kort tid för att hinna göra förändringar.

Vi ses!

DIANA BJÖRKSTRAND, STYRELSELEDAMOT I SDU

Psst, att bjuda på sig själv, och därmed få någon att le, är ovärderligt!

*SVT – Sveriges Television

**Sveriges Dövas
Ungdomsförbund (SDU)**

Adress:
Förmansvägen 2, 6 tr
117 43 Stockholm

Fax:
08-442 14 97

Texttel. adm:
08-442 14 95

Hemsida:
www.s-d-u.se

E-post:
sdu@sdrf.se

**Ordförande:
Sven-Emil Karmgård**

E-post:
sven-emil.karmgard@sdrf.se

3G-mobil/SMS:
0735-050 144

smått & gott

FOTO: REBECCA HELLOQWIST

SDU:are på personalutbildning

• Den traditionella personalutbildningen genomfördes den 9-11 maj i Finnåker i samarbete med Unga Hörselskadade (UH) för andra gången. Totalt var vi 30 deltagare, där 13 deltagare kom från SDU, plus två tolkar. Under helgen hölls det föreläsning och livräddningskurs. Mer information om personalutbildningen finns på www.s-d-u.se/blogg

Sommarläger

• I år kommer tre läger att genomföras: Ridläger i Nora, Multi Camp i Lillsved och Nordiskt ungdomsläger i Danmark.

Språkresa

• Den 6:e språkresan kommer att gå till New Mexico, USA, i år.

Åsiktsfestivalen Urix en succé för SDU

DEN 1-4 MAJ ÅKTE styrelseledamöterna Petra Örlegård och Henrik Sundqvist samt ombudsmannen Ida Karlsson till Malmö för att delta i den stora åsiktsfestivalen Urix för ungdomar mellan 13-18 år.

Petra och Henrik var ansvariga för att anordna teckenspråksundervisning i form av drop-in på kvällarna, medan Ida skulle främst agera workshopsledare i "Hör Upp, Blindstyre" som är ett samarbete med Unga Synskadade (US) och Unga Hörselskadade (UH).

FÖRSTA KVÄLLEN inleddes med en hejdundrande invigning på scenen i Kockum Fritid inför flera hundra deltagare. Ida samt de två andra workshopsledarna från "Hör Upp, Blindstyre" fick kliva upp på scenen och prata om tillgänglighet i några minuter. De fick hela publiken att applådera på dövas vis – det vill säga viftande händer. Därefter var det musik och seminarier resten av kvällen.

PÅ TORSDAGEN och fredagen genomfördes många olika workshops, varav en var "Hör Upp, Blindstyre" som pågick kl. 10-16 båda dagarna med två grupper. Det fanns tre olika stationer på workshopen som respektive organisation ansvarade för. US utmanade deltagarna på en "blind" promenad och att hålla saft i glas med ögonbindel på. De fick också prova på blindskrift. På UH:s station fick de prova hörselskydd och simulera en klasslektion och uppleva hur svårt det är att hänga med i undervisningen.

►► Forts. på nästa sida

Maria Norberg och Gabriella Yström presenterar resultatet.

Petra Örlegård och Kristofer Carlsson.

Skolfrågor på SDU:s agenda

SKOLFRÅGOR ÄR ETT AV de tre prioriterade områden som SDU arbetar med under detta verksamhetsår. Därför blev det naturligt att SDU, tillsammans med DBU*, bestämde sig för att ordna en informations- och diskussionskväll den 15 maj så att ungdomar och andra kunde få ta del av resultatet av fältstudien från RGD/RGH*.

Tidigare hade projektets resultat presenterats, men endast för representanter från bl.a. intresseorganisationer, skolpersonal och politiker. Vi tyckte det var viktigt att ungdomarna fick samma chans att ta del av projektets resultat. Totalt kom cirka 15 personer, varav endast tre gymnasieungdomar, och det var faktiskt väldigt synd. De fick ta del av intressanta resultat och statistik, och presentationen av fältstudien fångade allas intresse.

NÄR PROJEKTASSISTENTEN Maria Norberg och Gabriella Yström avslutat presentationen var det dags för frågestund, sen bjöds det på fika och slutligen debatt. Det blev en ganska het debatt, som handlade

mestadels om tolkfrågan, om var problemet låg och hur man kan förbättra situationen för gymnasieungdomar.

Innan kvällen avslutades var det utlotning av fem DVD-skivor med teckenspråkiga TV-såpan "Anders.se".

Allt som allt blev det en lyckad kväll fylld av intressanta diskussioner, reflektioner och ny kunskap.

Det var bara synd att inte fler ungdomar kom, för det här är faktiskt ett ämne som berör alla gymnasieungdomar, eftersom det handlar om deras framtid. En framtid som de kan påverka till det bättre för kommande generationer som ska börja på RGD/RGH.

PETRA ÖRLEGÅRD

Vinnarna på kö för att hämta sina "Anders.se"-DVD.

*DBU – Dövblind ungdom

*RGD-RGH – riksgymnasiet för döva i Örebro

►► Forts. från föreg. sida

På SDU:s station fick de veta mer om döva och dövkultur, och att teckenspråket faktiskt är ett riktigt språk. De fick lära sig handalfabetet och att presentera sitt namn, sin ålder och varifrån de kommer på teckenspråk. Det mest uppskattade inslaget på SDU:s station var nog när de skulle få person-tecken! Efter att alla stationer hade avslutats, blev det åter-samling med diskussion och frågestund.

PÅ KVÄLLARNA hade Petra, Henrik och Ida fullt upp med att lära ut teckenspråk till ungdomarna som kom in på mellan kl. 18-21. Det fanns en förinspelad film med en teckenspråks-

Henrik Sundqvist skriver under diplomerna.

aktör som tecknade 20 tecken som deltagarna kunde titta på och öva till. Klarade de av att teckna de 20 tecknen utan hjälp av någon annan, fick de ett snyggt diplom från SDU för sina nyvunna kunskaper. Det var en rolig utmaning som de gärna ville försöka sig på! Frågorna om döva och teckenspråk var många, men Petra och Henrik svarade så gärna.

PÅ AVSLUTNINGSKVÄLLEN framförde Technocats schlagerlåtar på scenen och även andra band fanns där. Den kvällen avslöjade Urix var

nästa åsiktsfestival skulle hålla hus: Söderhamn som blir värd år 2009.

På söndagen åkte vi SDU:are hemåt från Malmö – utpumpade, men nöjda. Överallt på tåget såg vi deltagare från Urix sitta och öva handalfabetet med varandra. Det var roligt att se att information om döva och teckenspråk på Urix-festivalen hade nått fram.

De första siffrorna från deltagarnas utvärderingar visar dessutom att cirka 83 procent märkte att det var fokus på tillgänglighet, och 54 procent sade att de hade lärt sig nya saker om tillgänglighet.

Nåväl, vad säger ni? Söderhamn nästa?

IDA KARLSSON

Många ungdomar var nyfikna på teckenspråket.

100 år sedan Stockholms Dövstumshem bildades

För att fira Stiftelsen Stockholms Dövstumshems 100-års jubileum anordnades den 14 mars en trevlig fest-supé på Manillaskolan. Nuvarande ordförande Eva Jonsson hälsade välkomna och Rut Madebrink berättade om stiftelsen ur ett historiskt perspektiv. Både Rut och Eva har tidigare varit rektorer på Manillaskolan.

Den 17 februari 1908 bildades i Stockholm en förening med syfte att underhålla döva, som p.g.a. hög ålder eller andra orsaker var oförmögna att ta hand om sig själva. Initiativtagare var fröken Octavia Wilkens, som var soldat i Frälsningsarmén och kom att intressera sig för döva. Hon lärde sig teckenspråket och startade Frälsningsarméns arbete för döva och blinda 1895 i Stockholm.

Den verksamhet som formellt började 1908 var förlagd till olika lägenheter i Stockholmsområdet. Det första hemmet låg på Brännkyrkogatan 98. År 1909 flyttade det till Luntmakaregatan 9, och 1917 till Centralgatan 5 i Hagalund. 1923 inköptes en större fastighet, Skogsvägen 3 på Lidingö, för 38.000 kronor. Där fanns hemmet tills fastigheten såldes 1977.

Ekonomi var knaper, men med gåvor och donationer kunde

verksamheten fortgå, skriver Rut Madebrink i stiftelsens historik.

Rut kom i kontakt med hemmet 1947. Hon var då ett barnbarn som kom på besök till sin morfar. När han inte längre kunde reda sig i sitt hem placerades han i denna främmande miljö. Det var den enda, eller den bästa, möjligheten att få vård för en gammal döv man, skriver Rut Madebrink.

Verksamheten upphörde 1977. Behovet hade minskat, sedan många äldre döva fått bättre möjlighet att få service i sina hemkommuner.

Då hade de sex sista pensionärerna som bott på hemmet flyttat. Tre kom till Norrlandsgården i Här-

Stiftelsens ordförande Eva Jonsson gratulerar Rut Madebrink som verkat i stiftelsens styrelse under många år.

ORDNINGSREGLER FÖR STOCKHOLMS DÖVSTUMSHEM

Pensionärerna stiga upp senast kl 7.30 f.m. Morgonbön hålls av föreståndarinnan kl 8.30, varefter frukost intages.

Middag intages kl 1.30 e.m. Kaffe drickes kl 4.30 e.m.

Kvällsmål intages kl 7.30 e.m. Aftonbön hålls av föreståndarinnan kl 9 e.m.

Pensionärerna gå till sina sovrum kl 9.30 e.m. och skola vara i säng kl 10 e.m, då lamporna skola vara släckta.

De kvinnliga pensionärerna skola i tur och ordning efter föreståndarinnans föreskrifter hava s.k. vecka, då de äro skyldiga deltaga i hushållsgöromålen i hemmet.

De manliga pensionärerna skola efter föreståndarinnans anvisning förrätta andra arbeten för hemmets räkning under följande tider: kl 9.30 f.m.–1 e.m, och 3.30–6 e.m.

Pensionärerna måste hava föreståndarinnans tillåtelse för att gå ut på staden och får ej hava nyckel till hemmets port och tambur.

Pensionärerna är skyldiga att i allt lyda föreståndarinnans tillsägelse.

Anser pensionär sig i något avseende hava anledning till missnöje med föreståndarinnan skall anmälan därom göras till styrelsens ordförande.

Överlastade (=onyktra) personer får under inga villkor hava tillträde till hemmets lokaler, och pensionärernas bekanta och vänner får ej utan föreståndarinnans medgivande besöka hemmet under ovan angivna arbets- eller måltidstimmor.

Styrelsen

nösand, två till egna lägenheter och en till sin hemkommuns ålderdomshem. Fastigheten på Lidingö såldes för 750.000 kronor och hemmet omvandlades till en stiftelse. Den delar två gånger om året ut bidrag för glasögon, tandvård och rekreation till döva bosatta i Stockholms län.

– Senaste året delade vi ut 83.500 konor, varav 40–50.000 till rekreation och resten till tandvård och glasögon, berättar stiftelsens ordförande Eva Jonsson.

I Rut Madebrinks historik framgår att många döva under åren ägnat tid och intresse åt föreningen, särskilt under de första, ekonomiskt svåra åren.

►► Forts. på nästa sida

Hurra – jag fick utbildningstolk och kan förverkliga min dröm!

Den 30 maj tog jag examen till undersköterska. Kanske inte så konstigt... Men jag har läst tillsammans med 21 hörande elever i klassen, och jag är ensam döv och har tolk under min utbildning.

Nu har jag läst i ett och ett halvt år. Det har fungerat så bra i klassen, där jag aldrig är ensam. Det finns elever i min klass som kan teckenspråk och det känns så underbart att få vara med i en sådan klass.

Jag vill med de här raderna visa att döva kan också läsa på Komvux och få utbildning där.

Jag kan säga att jag gav nästan upp min dröm att bli undersköterska. Det är ju så att många döva inte kan utbilda sig p.g.a. tolkbrist, så jag var nästan så säker på att jag inte skulle kunna få tolk om jag skulle gå på utbildning bland hörande.

Men varför ska jag ge upp min dröm? Så bestämde jag mig för att kämpa vidare och söka denna utbildning. Jag hittade en utbildning på Komvux i Vänersborg – perfekt, för där bor jag ju!

Så jag sökte till denna utbildning och fick stöd av min gamla dövkonsulent Gull-Britt Engdahl och handledare på AF. Men jag var ändå beredd på att jag inte skulle få tolk. Jag är beredd på att bli besviken och ledsen, så jag liksom väntade på att bli besviken och bli ledsen igen – men det blev helt tvärtom.

Jag fick tolk och kom in!

Nu kan jag uppfylla min dröm – att vara undersköterska.

Kan jag, så kan alla andra också!

PERNILLA NORBERG

Konfirmandträff efter 45 år

Helgen 17-18 maj hade värdparet Littorin och Widegren ordnat 45-års konfirmandträff från Manillaskolan på Västersol i Mullsjö (tidigare Vätterbygdens dövas fritidsgård). Närvarande var ett 40-tal, inklusive fruar och män, och det var trevligt att träffas igen, som vi gjort var femte år sedan 1963.

Vi gick bl.a. ut på tipspromenad, och frågesporten vanns av Pelle Kanbjer, som fick en flaska vin. Vår egen kock Mikael Gravander hade lagat en god middag, och vi pratade sedan till 2-tiden på natten. Söndag morgon var alla uppe tidigt till frukost och pratade om vår nästa träff i Stockholm, som blir 50-årsjubileum.

Varmt tack

Varmt och innerligt tack till er alla som på olika sätt hedrat minnet av vår älskade Gum Anders Andersson.

Ni ska veta att alla brev, minnesord, blommor till hemmet, blommor till båren och bidrag till olika fonder har givit oss styrka i vår oändliga sorg.

Tack!

LIV, SANDRA, YESSICA, ÅSE OCH TOMMIE

►► Forts.från föreg. sida

Styrelsen dominerades av män, kvinnorna var de som ansvarade för det praktiska. Rektor Johan Prautz uppmuntrade med stort engagemang donationer till äldre döva. Kyrkoherde Svenfors var ordförande i inte mindre än 31 år. Under större delen av den tiden var dövlärare Hans Lundell sekreterare och kassör, tills han 1981 undanbad sig omval efter 35 års arbete. Det var stora och avgörande frågor som handlades under Lundells tid. Det mesta drevs av

hans engagemang och den finurlighet med vilken han skaffade medel.

Trofasta döva i styrelsen fanns också. Einar Blomqvist och Reinhold Arbinge lämnade 1981 styrelsen efter 50 respektive 29 års arbete för stiftelsen. Nämnas bör också döva skomakaren Anders Gustav Andersson, som 1920 donerade 16.295 kronor till hemmets verksamhet – en på den tiden stor summa.

LENNART TJÄRNSTRÖM

Grattis Elin, 94!

Måste bara skicka den här soliga bilden till Dövas Tidning! Den togs när jag åkte till Elin Hedberg, som fyllde 94 år i maj, och bjöd på årets första jordgubbar – det bästa Elin vet.

Många känner Elin, som på 1970-talet fick SDR:s hedersmedalj för sitt arbete bland döva. Elin hade döva föräldrar, och var under många år en omtyckt tolkchef i Halland. Ursprungligen från Halmstad bor hon idag på ett äldreboende i Harplinge, Halland.

MARGARETHA PETTERSON

Konfirmandträff efter 50 år

Vi firade 50 års konfirmationsjubileum 2007 på Sjöfartshotellet i Stockholm:

Från vänster: Per-Erik Gustafsson, Stockholm, Kjell Sevelin, Örebro, Lars Olof Wäglund, Umeå, Rune Johansson, Sthlm, Ture Hedlund, Uppsala, Evert Jakobsson, Eskiltuna, Lilian (Tidbeck) Söderlund, Sthlm, Barbro Johansson, Trollhättan, Stig-Ove Hjortzén, Uppsala, Hjärdís (Jönsson) Segerslund, Sthlm, Hans Johansson, Sthlm, Gunilla (Edhager) Johansson, Sthlm, Barbro (Larsson) Björk Nordlander, Sundsvall, Irene (Jansson) Naurstad, Umeå, Berny Söderberg, Trollhättan, Elisabeth (Tersmeden) Lundqvist, Örebro, Lola Hillstedt, Ockelbo, Siv (Wetterström) Persson, Sthlm, Gunnel (Norberg) Harmati, Kil, Robert Wäglund, Sthlm, Karin (Rönn) Midsén, Göteborg, Elsa (Pettersson) Backlund, Bjursås.

BARBRO BJÖRK NORDLANDER

DF Norrköping 100 år

Lördagen den 25 oktober 2008 firar Dövas Förening i Norrköpings m.o. sitt 100-årsjubileum.

Program kommer i nästa nummer av Dövas Tidning.

JUBILEUMSKOMMITTÉN

Tecken för länder

Det finns ett ökande behov av att kunna tecken för olika länder. Handboken "Country Name-Signs" ger besked. Den har publicerats för dövas världsförbund WFD av det japanska dövförbundet JFD och SDR:s Tomas Hedberg. Boken kan beställas via WFD:s generalsekretariat, adress www.orders@wfdeaf.org

Teckenspråkiga nyheter i mobilen

Först ut i SVT:s satsning på mobil-TV var Nyhetstecken, SVT:s nyhetsprogram på teckenspråk.

Tjänsten innehåller senaste sändningen av Nyhetstecken och uppdateras varje helgfri vardag som Nyhetstecken sänds. Den senaste sändningen finns tillgänglig från klockan 18.30.

För att kunna se Nyhetstecken krävs att du har en 3G-mobil som stödjer video. Skriv in adressen mobil.svt.se/tecken i webb/wapläsaren i din mobil och klicka på länken "Senaste sändning". Mobilens mediaspelare startar och visar sändningen som streamad video.

SVT tar inte betalt för denna tjänst, däremot kan de olika mobiloperatörerna ta betalt för ditt användande av Internet via mobilen. Denna datatrafik-kostnad varierar beroende på operatör och det avtal för datatrafik du har genom ditt abonnemang.

Rapport från SDR:s förbundsstyrelse 23 maj

Äldre döva förstår inte yngre tolkar

RAPPORT

*TSS – Tecken som stöd

Dagen före SDR:s representantskapsmöte samlades förbundsstyrelsen i Uppsala.

Några kom direkt från Hörselskadades Riksförbunds (HRF) kongress i Örebro, där 500 personer deltog. Det var 145 ombud och 170 motioner. På plats fanns teckenspråkstolkar, skrivtolkar och TSS*-tolkar.

SDR-are på plats rapporterar att det är liten skillnad mellan teckenspråkstolkning och TSS-tolkning, vilket är positivt men öppnar för frågan: Vad ska man med TSS till då?

HRF är numera för teckenspråk, och bl.a. visades en film, "Befria samtalet", där några hörselskadade ungdomar kräver tvåspråkighet, dvs. svenska och teckenspråk.

Kulturminister Lena Adelson-Liljeroth, som själv är hörselskadad, kan inte teckenspråk men talar så positivt om det att SDRs rapportör ett tag undrade om han i själva verket var på SDRs kongress. Kulturministern vill också ha 100 procent textning i TV år 2010.

SDR bidrog med vykort med handalfabetet och en folder med vardagstecken, vilka hade en strykande åtgång. Positivt är också att unga hörselskadade använder teckenspråk när de kommunicerar med varandra. SDR och HRF har redan idag ett givande samarbete, tillsammans med andra döv- och hörselskadeorganisationer, vilket är unikt i världen.

SDRs tolkkampanj rullar på. Det blir allt fler unga tolkar, och ett problem är att äldre döva inte alltid förstår yngre tolkars teckenspråk.

SDRs ekonomi ska vara i balans år 2009, och det tror styrelsen kommer att hålla. Framtidsutsikterna är dock inte lysande, och fortfarande måste stor återhållsamhet råda.

Sveriges Dövas Bridgeklubb har begärt utträde ur SDR för att i stället gå in i SDI.

HELENA FREMNELL STÅHL, INFORMATIONSCHEF SDR

Dövas frågor i riksdagen

Teckenspråksfrågorna har ofta varit på tapeten i riksdagen under våren – det har skrivits ett antal interpellationer* från riksdagsledamöter till ansvariga ministrar.

- **13 mars:** Kultur tillgänglig för teckenspråkiga – Siv Holma (v) till kulturminister Lena Adelson Liljeroth (m).
- **8 april:** Mäns våld mot döva kvinnor – Eva Olofsson (v) till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp).
- **22 april:** Rätt till teckenspråkstolkning vid studier på Komvux – Rossana Dinamarca (v) till utbildningsminister Jan Björklund (fp).
- **6 maj:** Döva asylsökande – Kalle Larsson

(v) till migrationsminister Tobias Billström (m).

- **13 maj:** Förbättrad tolkservice inom arbetslivet – Torbjörn Björklund (v) till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m).
- **15 maj:** Hörselskadade barns rätt till teckenspråksutbildning – Lennart Axelsson (s) till utbildningsminister Jan Björklund (fp). Interpellationerna, och svaren, kan läsas i sin helhet via riksdagens hemsida www.riksdagen.se

**interpellation – fråga i riksdagen, framställd av en enskild riksdagsledamot till statsråd, i angelägenheter som rör dennes tjänsteutövning*

SDR:S TOLKKAMPANJ:

Beställ ALLTID tolk när du behöver det!

Anmäl ALLTID när du inte får tolk!

Mer information på www.sdrf.se, eller från din dövförening.

Dövskola för asylsökande barn – vem ska betala?

Lindesbergs kommun överklagar länsrättsens dom om ersättning rörande två asylsökande barn från kommunen. Barnen har hörselskador och skrevs in i specialskolan Birgittaskolan i Örebro.

Kostnaderna på 211.000 kronor föll på Lindesbergs kommun men kommunen ansökte om ersättning hos Migrationsverket. Svaret blev att 54.000 kronor utbetalas i stöd medan de andra 157.000 kronorna ska betalas av Lindesberg. Kommunen överklagade då beslutet till länsrätten, som dock fastställde Migrationsverkets beslut. Nu överklagar Lindesbergs kommun till kammarrätten och vill att man ska ta upp fallet, eftersom asylmottagande är statens ansvar och inte ska åläggas kommunerna. Det finns enligt kommunen ett intresse av prejudicerande fall i ärenden kring asylsökande och skolgång.

(Källa: Nerikes Allehanda)

DFÖ:s nya styrelse 2008–09.
Stående fr. v: Hans Smedberg,
Conny Larsson, Maria Sund-
holm, Marika Hedberg, Stefan
Ståhlbom, Kenny Åkesson och
Josephine Willing. Sittande fr. v:
Tine Hedin och Addiswa Sten-
ström.

DF Örebro fick till slut ihop ny styrelse

DT berättade i nr 2-08 om de problem Dövas Förening i Örebro haft att rekrytera ny styrelse. Det har varit en orolig tid – föreningen fyller 100 år 2009 och ekonomin är skral, man behöver pengar. Dessutom har man alltså haft svårt att få folk att ställa upp i styrelsen.

Nu kan medlemmarna andas ut. Problemet med styrelsen löstes på det extra årsmötet i början av maj. Valberedningen fick ihop en fulltalig styrelse som godkändes av medlemmarna.

Men helt problemfritt var det inte: Den nionde och vakanta platsen tillsattes efter en lång diskus-

sion om vem som skulle ta hand om föreningens ansträngda ekonomi, som kassör. Till slut valdes Hans Smedberg – tidigare känd som mångårig tjänsteman på SDR, bland annat som projektsamordnare – till ny kassör i DFÖ.

Ny ordförande blev Kenny Åkesson. Vice ordförande Marika Hedberg och sekreterare Tine Hedin. Ledamöter: Addiswa Stenström, Conny Larsson, Stefan Ståhlbom, Josephine Willing och Maria Sundholm. Valberedning: Ola Lundström och Anita Åkesson.

TEXT OCH FOTO: TOMAS LAGERGREN

90-årsjubileum i Medelpad

Medelpads Dövas Förening firade i maj sitt 90-årsjubileum.

– Vi är glada och stolta att vara Medelpads äldsta handikappförening, sa ordförande Yvonne Modig i Sundsvalls Tidning. Yvonne och maken Göran var dagen till ära klädda som för 90 år sedan, i kreationer som lånats från teaterföreningen.

Ny kommunikationsteknologi och tolkar har gjort vardagen enklare för döva och hörselskadade på senare år. Men även om mycket har hänt under de 90 åren, återstår en del. Yvonne Modig skulle gärna se ett äldreboende där personalen talade teckenspråk.

Medelpads DF höll öppet hus och visade bl.a. bilder från verksamheten och från ett stödprojekt i Laos. Dessutom visades en film där medlemmar berättar om nutid och dåtid.

Göran och Yvonne Modig i kläder från 1918. Foto: Mårten Englin

Nyttig kurs om diabetes

Vi var åtta förväntansfulla deltagare som 19-20 maj deltog i en kurs om diabetes på Västanviks folkhögskola. Vi var i olika åldrar, alla med diabetes typ 2. Vi hade två tolkar under hela kursen, och många frågor att ställa till kurslärarna.

En läkare, dr Aronson, förklarade för oss vad diabetes är och varför sjukdomen bryter ut. Vad är skillnaden mellan typ 1 och typ 2? Typ 2 är svårtolkad och mer smygande, och upptäcks kanske inte förrän efter hälsokontroll. Typ 1 har klara symptom, t.ex. att man blir törstig och trött och går ner i vikt. Typ 1 är vanligare bland ungdomar än vuxna. Typ 2 uppkommer oftast i samband med fetma, som är den största orsaken till att man inte får tillräckligt med insulin från bukspottkörteln.

Man kan få kända följsjukdomar i samband med typ 2; stroke (hjärninfarkt), blindhet, hjärtinfarkt eller urinförgiftning. Försämrad cirkulation i ben och fötter kan leda till amputation. Därför är det klokt att följa de råd vi har fått och sköta oss bättre.

Fot-terapeut Boberg berättade för oss vad vi ska tänka på vid besvär med fötterna. Nya skor ska man köpa på eftermiddagen. Då köper vi inte för små skor, eftersom vi rört på oss och fötterna är svullna.

Om man får nagelsvamp/fotsvamp ska man gå till hudläkare och få medicinsk behandling. Vid fotbad hemma är såpa bra för fötterna. Viktigast är att smörja fötterna med fet salva och sätta på strumporna genast.

Att äta rätt mat och motionera är viktigt. T.ex. ta en promenad, jobba med trädgården, cykla. Vintertid ska man försöka använda motionscykel, vattengympa osv.

Man ska undvika fet mat och inte äta så mycket snabba kolhydrater, som t.ex. potatis. Man ska äta varierad kost med mindre fett.

På lördag eftermiddag hade kursansvariga Eva Norberg ordnat med "Motion i bassängen" på Masesgården, ett hälsohem ca 2 km från Västanviks folkhögskola. Det blev härlig avkoppling med vår ledare Kati Petters. En skön eftermiddag som avslutades med en god middag på kvällen.

Det var en nyttig kurs och vi har kommit överens om en fortsättning. Vi diskuterade också att bilda en stödförening för teckenspråkiga diabetiker, för många skulle säkert må bättre av att få information på sitt modersmål, teckenspråket.

Vi har givit tre personer i uppdrag att bilda "Teckenspråkiga diabetiker" inom Sveriges Diabetesförbund. Det skulle vara intressant att veta hur

många diabetiker som är teckenspråkiga.

Eva Norberg, själv diabetiker, fick en blomkruka som tack för hon ordnat så fint för oss.

SUSANNE LAMBY

Vad innebär döv-blindtolkning?

Nu finns en definition av vad dövblindtolkning egentligen är. Den är antagen av Föreningen Sveriges Dövblinda, FSDB, och slår fast att dövblindtolkning består av tre delmoment; tolkning av vad som sägs, syntolkning och ledsagning.

- Jag är väldigt glad över att det äntligen finns en beskrivning av vad en person med dövblindhet har rätt att kräva av en dövblindtolk. Om alla berör-

da ställer sig bakom definitionen och arbetar efter den kommer personer med dövblindhet att få betydligt bättre möjligheter att uppnå full delaktighet, jämlikhet och självständighet, säger Pontus Degsell, ordförande i FSDB.

Många personer med dövblindhet är beroende av tolk för att kommunicera. Men vad som egentligen ingår i tolkens arbetsuppgifter varierar i olika delar av landet, vilket skapar osäkerhet för både brukaren och tolken. Med en tydlig definition kan sådana problem undvikas.

Aktivitetsersättningen ses över

I december 2007 tillsatte regeringen *Utredningen om översyn av aktivitetsersättning*. Aktivitetsersättningen har funnits sedan 2003 och ersatte då förtidspension och sjukbidrag för personer i åldern 19-29 år. Unga kan dels få aktivitetsersättning om de har en långvarigt nedsatt arbetsförmåga, dels kan unga med funktionsnedsättning få ersättningen för att fullfölja sin ordinarie skolgång på grundskole- eller gymnasienivå.

Utredningens huvuduppgift är att förbättra ersättningens regelverk så att unga människors arbetsförmåga tas till vara på bästa möjliga sätt. Utredningen ser över reglerna om rätt till aktivitetsersättning och överväger regeländringar som ökar möjligheten för personer med aktivitetsersättning att delta i, eller återvända till, arbetslivet.

Utredningen ska även föreslå hur reglerna för aktivitetsersättning ska anpassas till planerade förändringar för sjukpenning och sjukersättning. Utredningen ska redovisas senast 30 november 2008.

Idrotten förbrödrar – bojkotta inte OS!

”Stannar man hemma – så hjälper man Kina att fortsätta med kränkningarna.”

I Kina avrättas tusentals människor per år för småbrott. Folk tvångsflyttas och torteras i ett land som genomgår kanske den största förändring vi sett i modern tid – Kina har övergett planekonomin och antagit en så kallad ”socialist-kapitalistisk” skepnad. Bland annat.

Många anser att man inte ska låta OS gå i ett land som styrs av en diktatur.

Allt det där håller jag med om: Diktatur inte är bra.

Men: En bojkott av spelen är helt fel väg att gå. Idrotten förbrödrar – förstör inte det fina med idrotten!

För mig kvittar det var OS går. Det finns journalister som tänker bojkotta spelen, men det är fel i mina ögon. Chansen att bevaka landets mörka sidor under OS är minimala, jag vet. Men i mina ögon är ändå det bästa att åka dit och uppmärksamma kränkningarna av människor och påvisa dessa hemskheter för världen, istället för att hjälpa den kinesiska regimen genom att stanna hemma och inte göra någonting.

Statsapparaten i Kina kommer att försöka se till att inga obekväma saker kommer till vår kännedom under spelen, det är självklart. Vi får se den bästa sidan av Kina under OS. Men kom ihåg att det finns något bakom, alla dessa barn som tvingas hårdträna hela dagarna i sunkiga gymnastiksalor – allt för Folkrepubliken Kina. Till exempel.

Jag har svårt att sälja sånt.

År 1980 bojkottade några västländer OS i Moskva. Några öststater gjorde samma sak vid OS i Los Angeles 1984. Vad vann man på det? Jag tror inte det kalla kriget blev mindre kallt av det.

Själva idén med de olympiska spelen försvinner om man använder OS som ett politiskt vapen länder

emellan; OS står för fred och vänskap och det är tävlingen varje idrottsman drömmer om att delta i. Det går bara vart fjärde år.

Spelar det verkligen så stor roll var OS går?

En kines har minst lika stor rätt att delta i ett OS som en amerikan har, hans land har därmed minst lika stor rätt som andra att få arrangera ett OS. Sådana är reglerna och det är rätt, tycker jag. Hemmaplan, bortaplan, ni vet.

Precis som med mänskliga rättigheter, så tycker jag att alla ska ha rätt att arrangera idrottsspel.

Det är självklart för mig.

Någon tycker kanske att jag struntar i det förtryck och de hemiska öden som drabbar tusentals människor varje dag i diktaturens Kina. Det gör jag inte. Men stannar man hemma – så hjälper man Kina att fortsätta med kränkningarna.

Propagandamässigt kommer Kina att använda OS till sin fördel – men det blir inte samma sak som när Hitler hade spelen i Berlin 1936 som propagandamaskin. Jag tror inte att Kina har råd att göra samma sak idag, när landet är så hårt ansatt av omvärlden.

Idrotten förbrödrar. Det finns så fina stunder när man idrottar, som blir till starka ögonblicksbilder. Tydliga påminnelser om hur lika varandra vi ändå är, vi människor i hela världen.

Ett bra exempel var då USA och Irak möttes i en fotbollsmatch för några år sedan: Spelarna möttes halvvägs och respekterade varandra. Den match som många trodde skulle bli en hatmatch – det blev en trevlig match, där spelarna och publiken kände samförstånd; det är bara sport. När allt kommer omkring.

TOMAS LAGERGREN

▪ **Besök Dövas Dag på vackra Pite Havsbad 19-21 september** ▪

Kontakadresser Piteå Dövas Förening: bildtel. ndt@sip.omnitor.se eller e-mail ndt@live.se

Information även via www.pite-havsbad.se

VT8882

Bildtelefoni när den är som bäst

Med Visiontechs bildtelefon VT8882 kan du lika enkelt som med en vanlig telefon nå dina nära och kära med bild, ljud och text* var de än befinner sig i världen. Ingen samtalstaxa tillkommer.

Allt i ett lösning som **inte** kräver en dator. Allt du behöver ha är bredbandsuppkoppling, elektricitet och en VT8882.

Total kommunikationslösning för döva och hörselskadade.

- Bra ljud och bildkvalitet
- *Textmeddelanden till andra VT8882 användare
- Uttag för varseblivning
- Godkänd av HI

Vill du veta mer om hur du ansöker om en VT8882 som ett hjälpmedel gå in på vår hemsida:

www.vt8882.se

Gyllenpalmsgatan 2 | 211 30 Malmö | Taltel : 040-661 41 80 | Fax : 040-661 41 88
Mobil/sms/3G : 0701 44 33 77 | E-mail : mail@visiontech.se |

Konsten att planera en stöt.

SCA PACKAGING CELLPLAST AB

Jönköpingsvägen 51-53, Box 504, 331 25 Värnamo. Tel 0370-420 00. Fax 0370-498 31

AB Stockholmstolkarna önskar en trevlig sommar!

Anette Nordkvist

Carina Röstlund

Ann Eriksson

Anna Josephsson

Annaklara Brunnberg

Camilla Jansson

Catharina de Ron Björks

Cisilia Sturzenbecker

Emma Måndroppe

Gunvor Svensson

Jana Lannerås

Jenny Stålberg

Jessica Martinsson

Jonas Karlsson

Karolina Hellberg

Katarina Mårtensson

Kerstin Björk

Kristina Westling

Lena Ekevik

Lina Wittink

Lisa Kellerman

Lisbet Holm

Lovisa Nilsson

Maivor Windahl

Malin Blomberg

Marie Agrell

Mia Noreskog

Mio Parsmo

Niklas Eriksson

Priscilla Ferrera

Sofia Lundqvist

Susanna Roos